
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google[™] books

<https://books.google.com>

WIDENER

HN JLNK .

MPUNGWILU A NZAMBI

36534, 102

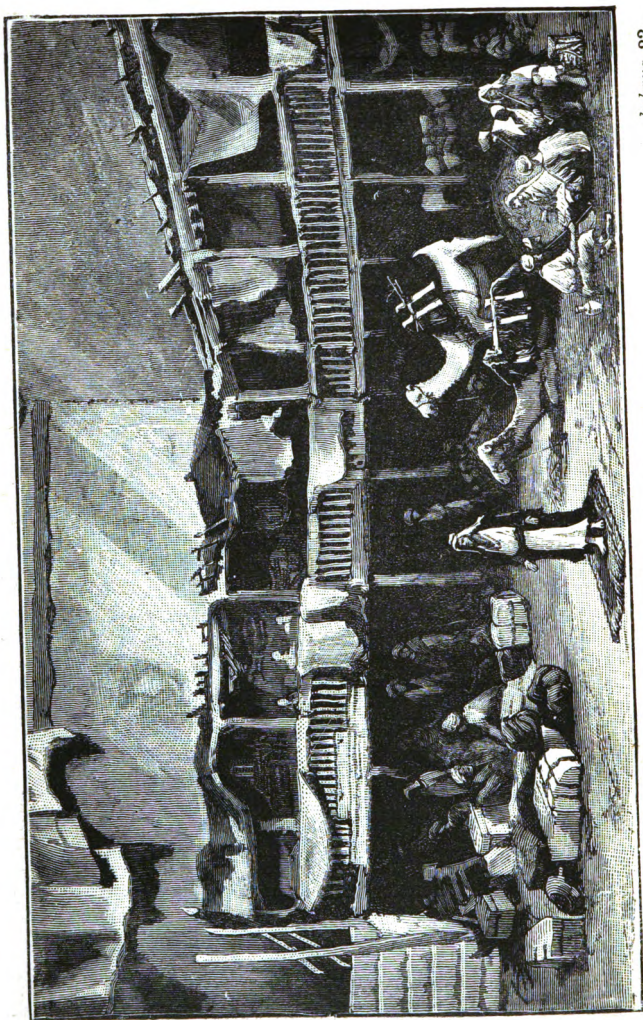

Harvard College Library

BOUGHT FROM GIFTS

OF

FRIENDS OF THE LIBRARY

NZO A LOMBO.

MPUNGWILU A NZAMBI.

"THE PEEP OF DAY."

Yasobolwa yo sekolwa muna kisi Kongo kwa

M. D. NLEMVO.

UKWEZELO KWA
THE RELIGIOUS TRACT SOCIETY, LONDON.

1893.

2235.34.102

✓ HARVARD COLLEGE LIBRARY
THE GIFT OF
FRIENDS OF THE LIBRARY
Oct 28, 1929

BULU MUNA KIANA KIA EDEN.

EZUKU.

EKONO	LUKAYA
1. NZAMBI WA MVANGI	7
2. E TO YETO	9
3. MWANDA	11
4. ESE YO NGUDI	16
5. NZA	20
6. ADAM YO EVA	23
7. ESUMU DIANTETE	25
8. MWAN' A NZAMBI	27
9. MARIA	31
10. NGUTUK' A JIZU (MVULUZI)	33
11. AVUNGUDI	34
12. NGANGA	37
13. MFUMU ERODI	39
14. MPUKUMUNWA	41
15. ALONGOKI KUMI YE ZOLE	44
16. ESIVI DIANTETE	47
17. MASIVI MAKAKA	49
18. NKENTO ANSUMUKI YO SIMON	51
19. TEMBWA KIAMPWENA MUNA MBU	54
20. MWAN' ANKENTO A YAIRO	55
21. KWANGA YE MBIZI ZA MAZA	56
22. WALAKAZI WA JIZU	60
23. SAMBU KIA MFUMU ETO	61
24. O JIZU OSAMWINI OMA MA MFW' ANDI	64
25. LAZARO	65
26. NDWAK' A JIZU MUNA YERUSALEM	69
27. TEMPELO	72
28. YUDA	73
29. NLEKELO AMBANINU (NDAMBU 1)	75
30. NLEKELO AMBANINU (NDAMBU 2)	79
31. NLEKELO AMBANINU (NDAMBU 3)	80

Ekono	Lukaya
32. MPATU	. 82
33. NKALU MIA PEDRO	. 85
34. PONTIO PILATU	. 88
35. LUFWA LUA YUDA	. 92
36. EKULUZU (NDAMBU 1)	. 93
37. EKULUZU (NDAMBU 2)	. 96
38. EKULUZU (NDAMBU 3)	. 98
39. MAKESA	. 99
40. ZIAMI	. 100
41. LUFULUKU LUA JIZU	. 102
42. MARIA O MAGDALINI	. 105
43. AKUNDI WOLE	. 107
44. TOMA	. 111
45. MINU-ETE	. 113
46. NTOMBOK' A JIZU	. 118
47. PEDRO MUNA PELEZO	. 120
48. YOANI	. 125
49. LUMBU KIA LUFUNDISU	. 128
50. MBANINU	. 130

MPUNGWILU A NZAMBI.

EKONO 1.

NZAMBI WA MVANGI.

VENA ye lekwa yingi yampwena yo weté ituzungidi, ikutusiáng' e nyindu; edi tuzo-
langa twayuvulanga kak' e ngyuvu zayingi
za mau mambu oma, yo zaya kana nkia
mpangama yavangama yau nza yayi. Tumo-
nang' e ntangwa ikezimanga mun' ezulu; o
madioko, yo masa, ye nguba, zitoma menanga
muna yau nsungi, ye mvula inoka, ovo ilueke
muna ntangw' andi, ye tembwa kivekomo-
kanga, ezi i mbizi ye bulu muna mfinda, yo
muna futa, ezaka mbizi muna maza. Akweyi
yatuka yayi e lekwa yawonsoho? Nki ya-
vanga? Vangwa yavangw' e? Nani wava-
nga yo? Akweyi kena Oyandi Mvangi?
Nga zaya kekutuzaya mpe oyeto e? Oyeto
mpe tulenda kunzay' e? E mvutwilu za
mambu mama zayiza kwa yeto, ovavana nku-
tu ozevo ke twalotel' e ndozi a wutuka ko.

Yandi Nzambi watuvovesa vo, Yandi kibeni

wavanga yayi e lekwa yawonso. Yandi wawang' e ntangwa, Yandi mpe okezimisanga yo, Yandi mpe otwikang' e mvula ziz' amenesang' e mbongo.

Ke tulendi wa Nzambi ovova muna matu meto ko, e nza mvimba, ke isoloka muntu ofwete w' e nding' a Nzambi muna matu mandi ko; kansi kadi muna tandu kiavioka, o Nzambi Yandi kibeni wamokanga yo wantu e pwa-meso; i nsonama kiasonam' o mambu ma Nzambi muna nkanda una tũyikanga vo, Nkand' a Nzambi. I muna tufwete mo tangila mama, konso ntangwa. Dianu vo, ovo ke tulendi w' e nding' a Nzambi muna matu meto ko, muna meso meto tulenda zayil' oma ma Nzambi, y' oma katuvovesa. Vana ntandu mpe katwik' o Mwan' andi Jizu ova nza, katulonga; muna Mfumu Jizu i tulenda longelw' o malongi maviokele mawonso makaka ma Nzambi.

Tuwanga mpe vo Nzambi wawang' e lekwa yawonso tumonanga yo wa. Yandi mpe otwikang' e lekwa yambote kwa yeto; o mawete mawonso tumonanga kwa Yandi kaka metukanga. Omama mekwizanga kwa yeto, e kuma kadi, zola katuzolele, mfunu mpe katuvwidi. O Nzambi mun' ezulu kena, o Nzambi wabiza; kena kwandi ya bi ko muna

ntim' andi ; kena mpe ya nyindu miambi ko ;
nkwa nkanka zingi, yo luzolo muna yeto.

O Nzambi edi kazolele, twakala ne i Yandi
kibeni, wau mpe kikilu kekutuvanga, ovo
tukunyambula kavanga wo.

O Nzambi yeto kemonanga kaka, e ntangwa
zawonso ; oyeto mpe tulenda vova kwa Yandi
muna sambu yeto, ovo se tusamba. Oyandi
mpe okutuwunikinanga. .

Mambu mengi diaka makaka tuwilanga
Nzambi.

EKONO 2.

E TO YETO.

OWAU tuyuvulang' e ngyuvu zazi zin' omu
Nzambi, ye lekwa mpe ituzungidi, eyi kava-
nga ; ngyuvu zingi zakaka, zina vo, zina
tufwete kuyuvula, zina vo i zitubadidi o zaya.

Ovo se muntu wakutuyuvula vo, Ongeye
nga wa nki? ovo munki watuka? aweyi
ovutula? Nana ovutula vo, I muntu, ku-
mbwene k' ovo to kiame ngina kiau e? yo
malu yo moko, yo ntu yo meso, ndianga,
ezaka ntangwa nyelanga, monang' e mpasi.
I mpanga katuvang' o Nzambi, kakutuvan' e
nitu zeto, kakutuvan' o madia mafwete van'
e nitu e ngolo.

E to yeto, yesivi kikilu. E visi, i vangala kia to, yo mayiku mandi; ye nsimbinini zandi, nsuni ye mianzi; emi i mianzi mia menga, mina mekiyilang' o menga. Konso ntangwa ov' otensekele o koko kwaku ovo tulu, omon' o ntima wau utumpa-tumpa kaka, ukiyisang' o menga muna nitu yawonso. Ovo tufulumwini, o mwela wele muna lufulu, ovo umene sal' o mfunu andi, tufulumwini diaka, uvai-kidi, i mbangi tufulumuna diaka o mwela wakaka ukota.

E nitu yafukama kwa nkanda, lenda kweto o kiya, yo sala, yo vova, yo mon' e kiozi, ye mpasi. E nitu zazi katuvan' o Nzambi, z' esivi kikilu, dianu vo tutoma zo lunga-lunganga, kadi ovo ke wau ko, yela tubakamwa, yo mon' e mpasi zayingi kikilu.

Antu engi bebakamwang' o mayela, e kuma kadi, owu bafwete lungil' e nitu zau, ke bazeye wo ko. Ovo muntu osangumukini kuna nti, ovo konso fulu kianda, edi dia landanga, toloka. O muntu otuka vana kiukusa, ovo elemena dia lundumuka kemoni, kaza kwenda dingalala vana kiozi ovo vanzizi, edi dia landanga, kiozi, ye fukutula muna nitu.

Ovo muntu ovwende vana ntoto anzizi, ezaka ntangwa mayela uvananga, ovo mavu-

mbu mekwiza, ye mpasi zingi zilende. Leko yambi, yo kondw' o madia mafwene, ikutwasanga mpe o yela; wantu engi beyelelanga muna kizowa kiau yo udinda. O wantu edi babenzenge o mayela Ndoki melokanga; kansi dia uzowa kwandi, ke dina kaka filudi una fina ko. Owau twalungalala, se twin' oku kukiele, diambi kikilu edi dia kwikila diak' oma ma ngombo, ye ndoki, ngatu vova mo, e kuma, oyeto twin' oku kukiele, ovo tuyika mo, ozevo aya bena oku tombe, sanga babanza vo maludi kikilu mena.

EKONO 3.

MWANDA.

TUZEEYE wo ele vo, to twina yau, yo malu, yo moko; kansi ke yeto kaka ko, a mbwa mpe bena ye to, yo malu, ye visi, ye nsuni, ye mianzi, e mbizi zakaka mpe diau adimosi; kansi kufwila wauna ko, vena nswaswani yingi muna wantu ye bulu. O mbwa kavwa mbalu ko, ngatu nyindu mia yindwila. O Nzambi watuvan' o mwanda, twabadikilang' o mambu. O mbwa kalendi yindula Nzambi wamvanga ko, ngatu kunzaya; kansi vo i yeto, lenda kweto, e kuma kadi o Nzambi

watuvangil' o mwanda, kakutusia ne i Yandi kibeni ; twa nkutubandu muna Yandi.

Ke tulendi mon' e kiozi muna meso meto ko, ovo tembwa, ovo mvumba, ngatu ezu ; e ma yakaka ke imonekanga ko. E to yeto, mona kweto, kansi vo i mianda mieto, ke tulendi mio mona ko. O mwanda i mbuta a to. E to ovo kifwidi, kikitukidi diak' o ntoto ; vo i mwanda, ke ufwanga ko ; o mwand' eto ulenda yindula Nzambi, oyeto mpe tulenda kunzaya yo kunzola. O muntu ov' ofwidi, o mwand' andi wele kwandi ; evimbu disidi, s' evuvu diankatu, diau 'vuvu dina i tuyikanga vo, Evimbu ; diele zikwa muna ntoto. Vo i mwanda, ke ulendi ziama ko, e kuma kadi, ke ufwanga ko. O muntu ov' ofwidi, o mwanda uvaikidi, wele avutuka kwa Nzambi kun' ezulu wavana wo.

Owau tuluta yindulanga kaka konso lekwa tufwete mona yo zaya owu kinina ; ke tufwani mpe vilakanw' e to yeto ko ; kansi, wau se kina vo mwanda i mbuta a to yeto, mbula twatoma wo sungamena, ke tuvilakanwa wo ko.

Ovo e vumu yeto nzala ifwa, tubongele o dia tudidi. Ke tubanzi k' ovo e mianda mieto mpe madia mivava ko. Yandi mambu ma Nzambi kaka i dia kwa mianda mieto, i

mekutulong' owu tufwete kadil' ova nza yayi,
yo una tufwete kubamena muna nza ikwiza.

Ovo e mianda mieto miambi, twazola
kak' o vanga mana mambi, ozevo aweyi
tumona, vava tusokok' omu to yeto, twenda
kwa Nzambi? Ozevo kiese kemona wau
kekutumon' e? Okutuyambula twakala yandi
e lumbu yawonso e? Oyeto ke tuzolele kweto
wantu ambi ko, ngatu kubazola beza kala
yeto vamosi. Nkia mfumu izolang' o wantu
ambi benda kala yandi mun' evata diandi?
E kuma kadi o mfumu ozeye wo, ov' oya-
mbwidi o wantu ambi bakala yandi, ozevo
mpasi bekuntwasila, yo mambu mayingi muna
wantu awonso. O Nzambi mpe diau adimosi,
mambote kaka kazolele, yo nkembo ye kiese ;
muna kiau kuma kiaki i kasil' o nsiku, ovo,
o wantu ambi ke bendi kala yandi ko, kuna
bilungi kekubanengona, kuna nsi a tiya, kuna
bemwen' e tumbu kia masumu mau.

Kun' ezulu ke kwankatu ko, kwina mpe
ye mbidi a wanzio ; i mianda miavelela,
mina yo Nzambi, mizolele Nzambi. Oyau
mpe bazolaziananga, yau ekulu nkembo
bemonanga, bazolèle mpe Nzambi okumosi,
yo kunlemvokela ; ke bevanganga nkutu diambu
diambi ko ; konso wantu mpe ana bazolele
Nzambi, yo kunlemvokela ova nza, besinga

kwenda kala Yandi kun' ezulu yakwele mvu. Vo i wantu ambi, ke balendi kwenda ku 'zulu ko. Nkadi ampemba kaka bekwenda kala yandi, bamon' e mpasi zandi.

O Nkadia mpemba edi kazolele twakala twa yimpumbulu, yo sins' okutuvoves' o luvunu, yo yiya, yo kolwa, yo kusaula, yo tek' e ngangu, yo vang' o wantu akak' e mpasi; kimana twenda kala tw' abundu andi kuna bilungi. Edi kazolele twavilakanw' e mianda mieto, yo mana mekwiza, kinumana kavwa una kekutunungwina muna nzila a bilungi.

O Nzambi utuzolele, ozolele mpe twavilukw' e ntima; ozolele katuvanga tu wan' andi, twakala mpe nei Yandi kibeni, wete yo velela, konso una kena. Ovo tukwikila wo, oyandi osi' o Mwand' andi avelela muna ntima mieto; o Mwand' andi okutuveleles' e ntima mieto, kaza kutuvanga twakubama, twenda kala Yandi kun' ezulu.

Ke ven' oyu ofwene vova ko, ovo, kena ya bi ko, yo umpumbulu muna ntima, ovo, kena kwandi ya kuma kina kafwete vingila Mwand' avelel' a Nzambi ko. Kadi yeto awonso tu asumuki, ke vena muntu oyindula ko vo, o umpumbulu kena wau ko, ke vena nkutu mosi una kena wabiza ko. Kansi muna wau twina vo asumuki, ye nkolam' o wingi twanko-

lamene, i kuma kiki kayizil' o Jizu, i kuma mpe katufwila, kabimbil' o masumu meto ye tumbu yeto e ntulu, kakwikila wo, kiman' o masumu meto malolokwa. Dianu mpe ketwikilang' o Mwand' andi avelela, muna ntima mi' awana bakwikidi muna Mfumu eto Jizu, yo kunle-mvokela, kinuman' e ntima miau miavangama miabiza.

I wau wuwu, ov' o Nzambi, kufwil' owu kena ko vo wansongi, kebangulanga nsiku miandi ko, musungula yambul' e yimpumbulu yakota mun' ezulu diandi.

Yambula twayambana yo Mfumu Jizu, twankitula se Mfumu eto, twasambila Nzambi katuvan' o Mwand' andi avelela, kinumana tufwan' o kwenda kala Yandi. Owau ke tuvilakanwang' e to yeto ko, ke tuvilakanwa mpe o Mfumu eto ko, tuvav' o lundilwa muna moko ma Nzambi.

Kun' ezulu mawonso ma kiese ; esumu mpavala, o umpukumuni mpavala, e mpasi mpavala, e nzala mpavala, ewwina mpavala, e kinsanga mpavala, o mayela mpavala, o lufwa mpavala ; tuzeye wo yo, e mpasi zawonso za nza yayi ke zina ko ko ; kansi tu nani ozeye o wete wina ko ? ke ven' oyu o lenda wo songa ko. Oyeto twa nza, vo i wete w' ezulu yo nkembo a Nzambi, kimpindi oku twina.

EKONO 4.

ESE YO NGUDI.

Ovo tulueke ova nza tw' asedia, ke tufwani kuvangila kana diambu ko, kansi o Nzambi wasi' o zola muna ntim' a ngudi, kazolang' o mwan' andi yo toma kunlunga-lunga. I bulu ya futa nkutu yayi, itoma lunga-lungang' o wan' au, yo kubadikila yo kubasi' e ntim'a, o Nzambi osungamenang' e vangwa yandi yawonso, i nsia mpe kasi' o zola muna ntim' a ngudi, kazolang' o wan' andi. Vo i se mpe, kazolang' o wan' andi, kaza sinsa kikilu olunga-lung' o ngudi yo wan' andi. I ndung' eyi o Nzambi kelunga-lungang' o wana. O se, ovo ngudi, olembi zola yo sungamen' o wan' andi, tumbu kingi ye ngyelele kewana vana lose lua Nzambi.

O se yo ngudi betambulang' e mpasi yo funtuka muna wan' au, e kuma kadi, zola kwingi babazolele, ke tuyindulanga wo ko, o mfuntu wawonso tufuntukinang' ana tuzolele. O ngudi ofuntukanga yo sala, kabakil' o madia ma wan' andi; o se mpe osalanga, edi kesa-dilanga, kabak' e nzo abiza, ye mwatu mia vwata, ye kwanga ovo mfundi, ye mbizi, ye lekwa yawonso ivavwa muna nzo.

Bezolang' o sakanis' o wan' au, yo kubamo-

kesa, muna wan' au kaka i bafwete yangalela, ov' o wana bayangalala. O Nzambi wasia mama muna ntima miau, batoma lunga-lungang' o wan' au, ana bayekekwa kwa Nzambi banlungila-lungila.

O wana, ovo bakedi se mbuta, ov' o se ov' o ngudi se banunuvini yo sukama, e kuma kadi, ke balendi kuvavila diaka ko, se bayi-ndula e ndungwa balungwa-lungwanga kwa ngudi yo se, vava bakal' asedia, basong' o tonda kwau betondanga muna ndungwa ye nsanswa basanswanga. Wete kwa wana bazolang' o s' au yo ngudi, batoma songanga mpe ovo zola kikilu babazolele, yo kubafiaukila muna zola kwau kwawonso. Wete mpe babasadisanga, babamwesesenang' o zola babazolele muna sinsang' o kubayangidika. O mwan' on' olembi zolang' e ngudi ovo se, ozevo mwan' ambi. Ovo mwana kezolang' ona unzolele ko, yo kunsong' o ungudi, ozevo o Nzambi i kezol' e? Ve!

I nsong' eyi o Nzambi kekutusongang' o zola kwandi. Ovo twina twa yingyana-ngyana, twina ye ngudi ye se, ana bekutuzolanga yo kutusansa, oyeto mpe twakubazola; kuna ntu i bosi tuzaya wo vo, fwaniswa ya S' eto Nzambi wina kun' ezulu, oyu utuzolele yo kutulungalunga; i bosi tuzaya wo vo difwene twanzo-

langa, yo sins' o kunyangidikang' e lumbu yawonso.

LUSANSU KWA WANA.

Ov' o ngudi yo se ke bezolang' o wan' au yo kubalunga ko, ozevo, yau wana, nkia ntanga betang' o zola Nzambi?

Ov' o mwana kezolang' o ngudi yo se ko, nkia ntanga ketang' o zola Nzambi?

Dianu kinina v' o zola kwaku kwa ngudi yo se, diambu dianene kikilu; kons' owu win' o zola kwa mwana kuna kwa ngudi yo se. O Nzambi otalanga mo, yo yindula kikilu mawonso.

Ediaka mpe kwa ngudi yo se, ke yandi zola kaka yo lung' o wana ko, babalonganga mpe oma mabiza, babalong' o vov' e ludi, ke bayiye ko, bazolanga yo kala yo ungudi kw' awana bena yau, bazitisang' e mbuta zau, bayikitula se kutamina kwa salu, basadisang' akaka, ke bakadi ya mvula ko; batumama-tumamanga una wau batuminu; bafwang' e mbizi ye bulu yamoyo e nkenda. A ngudi yo mase ovo ke belongang' o wan' au o mambu mama ko, ozevo, esumu diampwena benata vana lose lua Nzambi; e kuma kadi, ovo wau, ozev' o wana wau balembi simwa, babwanganini yo umpu-mbulu.

O mase mambote ye ngudi zambote toma long' o wan' au kiabiza, yo kubalong' o lemvokela.

O wana balemvokelang' a ngudi zau, yo mase mau, yo kubafwa e bunzu; ovo ke bekubamonanga bunzu ko, ozev' o Nzambi ekasi kekubamwena. O mwana kelemvoke-

langa yo vumin' o ngudi yo se ko, ozev' o Nzambi i ketumama yo lemvokela, yo vumin' e? Ve! E nganzi, muna meso ma Nzambi, esumu dingi kikilu; muna tumam' a ngudi zeto i tutangilang' e ntumama tufwete tumama Nzambi.

Ezaka ntangw' o mwana v' otuminu kwa ngw' andi, edi kevova ndivo, Ngongo ame; diambi kikilu diadina dia, Ngongo ame, kuna kw' ese yo ngudi. O mwan' ovovanga wauna kwa ngw' andi, ozevo kuna kwa Nzambi mpe, Ngongo ame, kevova. Awana bevovanga vo, Ngongo ame, kuna kwa Nzambi, ke balendi kwenda kala yo Nzambi kun' ezulu ko. Dianu vo, o mambu mama ke mpasi mambu ko, mambu mabindama kikilu.

EKONO 5.

NZA.

Etuku 1. 1-25.

O ntoto mvimba, wina vo i wabundakan' e nsi zawonso, i tuyikanga vo, Nza.

E nza yabiza beni; fulu kiabiza kikilu katuvangil' o Nzambi. Esanzamu di' ezulu, diabiza kikilu; e ntangwa, ye ngonde, ye ntetembwa, yo mwini, yawonso yambote

nkutu. E nza mpe ina ye titi, ye nti, yo mbu ye nkoko, ye miongo, yambote mpe, ikembe-langa mpe Ona wavanga yo.

Nzambi wavang' e lekwa yayi yabiza y' ekumbu. Vekala ye ntangwa ina ke yekala ko yau lekw' eyi. O Nzambi wakala, e ntangwa zawonso, kadi Yandi beni wayikala; o Jizu wa Mwan' a Nzambi mpe wakala yandi o Nzambi. Nzambi wavang' o wanzio wavelela, wina mun' ezulu. Mun' ezulu yawonso yambote kikilu, yavelela.

Nunkwa yuvula vo, O Nzambi nkia mpa-nga kavang' e nza, Vova kaka kwankatu kavova, e nza ivangamene.

1. Eki kiantete kavang' o Nzambi—ntemo, una kavova kaka vo, Kukia! kukiele. Ov' o muntu ozolele tunga nzo, kateka zonzekel' e ntungu, kasala kikilu. O Nzambi kateka vavanga kwandi ma ko; kadi Nene-mwingi, dianu vo, mpasi vo kavova kaka, o mvovo andi uwakene, uvangamene mpe.

2. O Nzambi i bosi kavangidi e ngambwila, yo mwela tufulumunanga; una kavova kaka uvangamene. O matuti mazala yo maza ma mvula, mazangulwa mun' ezulu, mavambanisu yo maza men' ova nza.

3. O Nzambi ovovele diaka o nkumbu una w' etatu; ovovese o maza malungwa kumosi

muna mbu ; ovovele mpe kwa ntoto watumbuluka muna maza, o ntoto utumbulukidi muna maza, o maza mele kutama muna mbu, ne i wau kavovele o Nzambi ; Nzambi wamenes' o mfuta ye nti, ye mpuza yatumbuluka una kavova.

4. I bosi o Nzambi kavang' e ntangwa ye ngonde ye ntetembwa. Yandi wavang' e ntangwa yakezimanga ovo kukiele, twasadil' e salu yeto, owu i fuku, wina vo i tulekanga, i kikalang' e ngonde ye ntetembwa, zasiang' e miezi twamwenanga. O Nzambi una kavova kaka, uvangamene. I nkumbu eya wuwu kavova.

O Nzambi una kamene vang' e lekwa yayi ke vakedi kaka ma kia moyo una kina ko.

5. O Nzambi ovovele diak' o nkumbu etanu, ovovele kwa maza yo mwela vo bazalwa kwa lekwa ya mioyo ; o matele mampwena ye mbizi zawonso za maza zatetana ye nuni zibantikidi otimuka, i mpangwa yiyi bavangwa, o Nzambi una kavova kaka.

6. O nkumbu esambanu, una kavov' o Nzambi, ovangidi e mbizi, ye bulu ya futa ye mpuku, ye nkewa. E bulu yawonso ina ye to, ifulumunanga mpe, kansi ke ina ya mianda ne i yeto ko. O Nzambi okubadikilanga yo kubavan' o moyo, kadi o Nzambi wabiza, ovwidi mpe yayi yawonso o mfunu.

EKONO 6.

ADAM YO EVA.

Etuku 1. 26-2. 25.

OWAU se ikunuzingwil' e lekwa yambaninu yavanga Nzambi.

O Nzambi mfumfuta za ntoto kabonga i kavang' e to kia muntu ; i bosi kafulumunwina kio e fulumwinu, kina tuyikanga vo, Mwanda ; kazayilang' oma ma Nzambi. Adam wekala muntu abiza kikilu ne i Nzambi, Adam kazola Nzambi kikilu.

O Nzambi kakunsia muna kiana kiambote, kiazala ye nti mizemboka ye mpelo. E nkumbu a kiana, Kiana kia Eden.

O Nzambi kasongela Adam e bulu yawonsono ye nuni zawonsono, kayambula Adam kabavana konso 'zina dina kazolele. Kavova kwa Adam vo, Ivene e mbizi za maza zawonsono ye inzenze ye nuni, ye bulu ; ngeye se i mfumu au. Adam i nkala yiyi se kakal' e kimfumu kia bulu yawonson' ova nza.

O Nzambi ovovese Adam vo, Odianga kwaku e mpelo yawonsono iyimanga muna nti mina muna kiana. Kansi kufwil' owu kamvovese mama ko, o Nzambi kanyambula kekala molo ko, katoma langidila kak' e kiana, i kamvove-

sela wo. Ndivo tu, numwene e nzola yo walakazi kekal' o Nzambi kwa Adam.

Kansi o Adam, yandi kakadi ya nkwi' andi kamokanga yandi; okala vo kadi, vo inzenze ye nuni ye bulu ke ilendi kumokesa ko. I bosi o Nzambi kavovele vo, Nkento mvanga, kekala nkwi' andi a Adam; I nsia kasia Adam kuna lo kia tulu. O Nzambi obongele e visi yo nsuni muna luvati luandi, o Adam, ova-ngidi wo se nkento. O Adam, vava kasikama, o mona i nkento oyu; ozeye wo kikilu, ovo, mu nsuni miandi ye visi kavangilu; unzolele kikilu. Ezina diandi, Nkento, oku se ntu, se Eva.

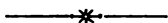
Nuwidi yo, e lekwa yawonsono yavanga Nzambi; yawonsono yabiza nkutu; e lekwa yawonsono ya mioyo yamon' e kiese. Ke vekala vumuku ko, ngatu mpasi, ngatu esumu, e nza yawonsono mvimba.

O Nzambi lumbu sambanu kekala muna vang' e nza. Una kamana yo vanga, ovundidi kina kiansambwadi; kasa vanga diaka lekwa ko.

Nkia nzay' ele tuzeye oma ma nza yavangwa? Masonama muna nkand' a Nzambi, owu wina vo, i nkand' a Nzambi kibeni.

Yambul' ele twatang' e lekwa yawonsono yavanga Nzambi; konso lekwa muna lumbu kiandi.

1. Ntemo.
 2. Ngambwila, yo Mwela, yo Matuti.
 3. Mbu, yo Ntoto, ye Lekwa imenanga omunsi.
 4. Ntangwa, ye Ngonde, ye Ntetembwa.
 5. Mbizi za maza, ye Nuni.
 6. Mbizi, ye Bulu, i bosu Wantu.
- E lumbu kina kiansambwadi kia vundu.

EKONO 7.

ESUMU DIANTETE.

Etuku 3.

ADAM yo Eva bekala ya kiese kingi muna kiana kia Eden. O kiyila vamosi kaka yau ewole, ke bazonzanga kwau ko. Bakembesanga Nzambi mun' ewete diawonso kabavangidi.

O Nzambi kakwiza kubamokesanga vavana. Kiese kingi bamwenenge una baw' e nding' andi, wau vo, o Nzambi, ke basidi kumfwanga wonga ko, ovo banwidi e ndinga.

Kansi tu, vekala diambu dimosi bakanikinwa vo ke bavangi dio ko. Vekala nti vana kati kwa kiana, uzemboka ye mpelo abiza; i bakanikinwa ina vo, E Adam yo Eva ke nudie ko e mpelo iyima muna nti wauna, ovo nudidi yo, nufwidi.

Adam yo Eva bazolele zitisa Nzambi yo

w' o mambu belongwanga ; muna wau i ke bazolèle kwau o dia yau mpelo eyi ko.

Wa kansi, wau mpe nuzeye kwenô v' o Nkadi ampemba wasaula Nzambi yo Adam yo Eva. Edi kazolele kabakitula, bekal' antu ambi, kimana benda kuna Bilungi, benda via vana tiya twandi. I ngindula kayindula vo, yambula yabadis' e mpelo ina bakanikinwa vo ke badie yo ko. Wele muna kiana, okitukidi se nioka.

O mona Eva, yandi amosi kaka, vana ndambu a nti ; oku vo, Nkia kum' olembi dila kwaku e mpelo yayi ? O Eva vo, Ve, kizolele wo ko, ke tudienge ko e mpelo yayi ; ovo tudidi yo, o Nzambi, owu kavova, ozevo fwa tufwa. O nioka i mpova kavovele vo, Ve, kufwa ko ; e mpelo i ikulungidika ; o Eva otadidi e mpelo, e diambu mpe yamu ludi, ke ina mbote ko yo wete muna meso ; okolele eyimosi, odidi yo ; ovene eyaka kwa Adam, oyandi mpe odidi yo.

Diambu diambi kikilu kwa yau, edi dia dia e mpelo yayina, bakandikwa. Owau se bakitukidi ye fu yambi, ke bazolele diaka Nzambi ko. Una bawidi kaka Nzambi ovovelanga kuna mpatu ; o wonga ubabakidi, bele swekama kuna nsi a nti. Kansi kufwil' owu bayenda swekama ko, o Nzambi kakubamona,

e kuma kadi Yandi omonanga mwawonsono. O Nzambi i ngyuvula kayuvula vo, Adam akweyi wina? O Adam yo Eva bavaikidi kuna nsi a nti. O Nzambi obovele kwa Adam vo, Adam ng' ofwete di' e mpelo yanukanikina vo, Ke nudie ko e? Vo dikwenda kwa Adam vo, Yandi Nkento wampovesa vo ndia kwame. Oku vo, Eva diau edio, adieyi ovangidi e diambu diadi? O Eva vo, yandi Nioka kwame umpovese vo, dia; yandi umpukumwini.

O Nzambi ekasi dingi kabakil' e Nioka, kaza kumvovesa vo, Tumbu kiamvu ya mvu kebaka. I bosi o Nzambi kavovele kwa Adam vo, fwa nusinga fwa. Yavangil' e to yeno muna ntoto, mu ntoto mpe ivutuka diaka. Ubakudidi; ovovese o wanzio wandi wansemi vo, Wenda telama van' evitu yo nsosolo a tiya; kalangidila Adam yo Eva, ke bavutuka diaka.

EKONO 8.

MWAN' A NZAMBI.

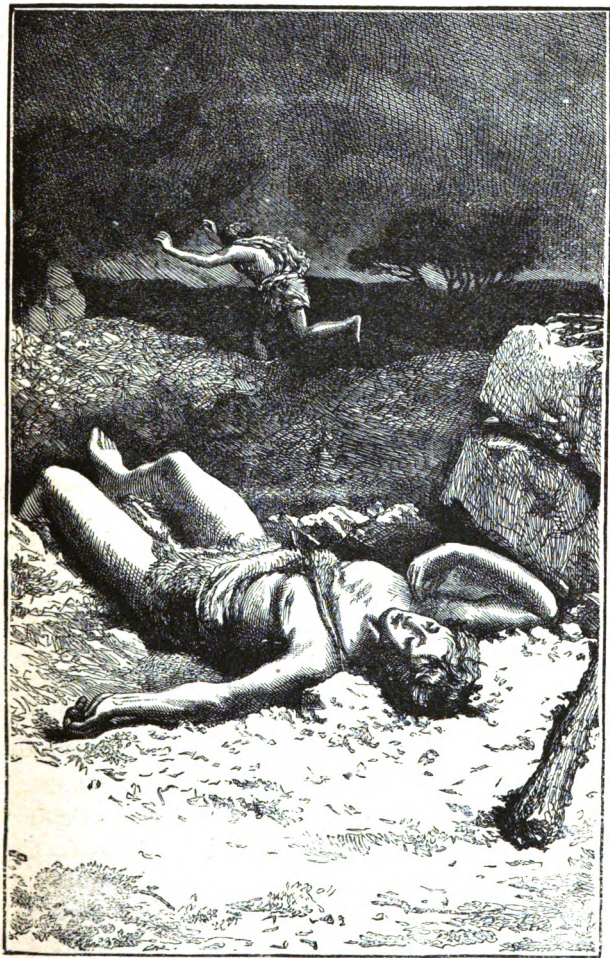
Etuku 3. 14-24.

DIANKENDA edi dia Adam yo Eva ovo bayingwa muna kiana kina, kina vo, i babakidinge o madia mawonso bazolele, mwekala nti mingi mia mpelo yo madia mambote. Kuna mbazi

a kiana ke wau kwekala ko, kwampasi kikilu muna vavil' o madia, o Adam yavana kasiama kikilu yo vata, ye nsola. Adam yo Eva muna ntangwa zakaka mabibi kikilu bamwenenge, muna zaka ntangwa babakameno o mayela ye mpasi zayingi, bamwene kikilu e ntantu una bayindul' esumu diau yo luvezo kwa Nzambi, ye mpasi zawonso zizidi muna kuma kiakina. Bazeye wo mpe vo, fwa besinga fwa, kansi ke bazeye kio ko kana nkia lumbu befwa. Zinga kikilu bazinga, o Adam fiakete nga waluaka muna kimbuta kia mvu 'funda (efunda dia mvu).

O Adam yo Eva bakala yo wana, o wana mpe bakudidi ne i s' au yo ngw' au, o usumuki uyantikidi o kusenga muna yau; oyau kibeni mpe bavangidi mana m' esumu; muna ntangwa zakaka havezanga Nzambi. Muna kiaka lumbu o nwole a mbuta uzonzele, omosi obakameno kikilu o makasi ovondele o mbunzi andi. O mambu mawonso masongelenge v' o usumuki wau utomene kubakoba kikilu. O Nkadi ampemba kakubanèkena kikilu bavanga mana mambi, kadi ozeye wo vo, ovo bavangidi mo, ku bilungi befilwa, benda kala yandi, e kuma kadi o wantu ambi ke balendi kwenda kala ya Nzambi ko.

Vo i Nzambi, ntantu zingi kikilu kamona

LUFWA LUA ABEL.

muna kuma kia wantu bakota muna usumuki, yo bi wawonso uvwidi vanganana muna ntima miau; kansi kadi, o Nzambi nkwa nkanka kaka ye ngemb' a ngudi e lumbu yawonso, osolwele e mpuluza kafwete kubavuluza.

O Jizu o Mwan' a Nzambi, okanini vo kwiza kek wiz' ova nza konso lumbu, keza long' o wantu mana masongele, kabimbila mpe e tumbu kia masumu e ntulu, kavuluza yawonso bekwikila muna Yandi.

Dianu vo, o Mvuluzi ampwena wamoneka, oyu ofwete kubavuluza, e vuvu kizidi diaka. Kieleka, nkwa nkanka kikilu, muna tamb' o ntu muna kiau salu eki, kadi wayizayila wo, o mfuntu ketambula muna vuluz' o wantu; kansi kadi muna kuma kia nzola katuzola, ye nkenda katumwenene, obimbidi kak' e ntulu katuvuluza, kufwila una kamona ko.

O Adam una kafwa, mazunda ma mvu maluta, vava ke kiafwene e ntangw' a tum' o Mwan' andi ova nsi ko, o Nzambi; kansi wau v' o Nzambi nkwa nkanka muna wantu, otomene yindul' o lu'vuluzu luna kabakubikila, ovo e ntangwa izidi. E nzola ina mu wingi ye nkenda kwa Nzambi kafw' o wantu e nkenda, i muna wau nkutu bena vo wantu ambi ndivo, twika ketwik' o Mwan' andi keza kubavuluza, kadi tu, se diakaka.

O Nzambi osidi o nsilu kwa Adam yo Eva vo, vekala ye lumbu kikala vo e mbongo au eyimosi isinga twasil' o mbeni Nkadi ampemba e tumbu, owau i nsilu antete wuwu wa Mvuluzi. Oyeto kibeni mpe twa mbongo a Adam yo Eva, oyeto mpe twina yo usumuki, owu ulembi kutufwanis' o kala ya Nzambi. Kala v' o Jizu kezi kutufwila ko, ng' oyeto mpe ke tuna ya vuvu ko. Kansi owau o Jizu wayiza, kafwa, kafuluka diaka, Yandi okutuvuluza ovo tukwikila muna Yandi; ovo tukumvinga katulolok' o masumu meto, ozev' ololoka mo; ovo tukumvinga katukatul' o usumuki weto, ovanga wo, yo van' o Mwand' andi avelela on' okutufwanis' o kala kun' ezulu.

Oyeto mwamu tandu kiaki, mengi tuzeye masundidi Adam yo Eva, y' akulu kumosi; owau yambula twafiaukila Nzambi, twanlomba katuvan' e nsambu zandi twanzolanga yo kunlemvokelanga kikilu.

EKONO 9.

MARIA.

Luka 1. 26-55.

ADAM wekala ya wan' engi, y' atekolo, yo wana batuka mun' atekolo; oku kwakwiziwa,

e nza izele yo wantu, aya ke batangakana. Vava kiakala v' o Adam yo Eva bafwa vana kavengelele; e nza izele yo wantu, o Nzambi ovovele kwa Mwan' andi vo, E Mwan' ame anzolwa, owau se wendi kulumuka vana nza.

O Nzambi ozeye wo vo wete, o Mwan' andi kateka kala kimwana-mwana, e kuma kadi o wantu awonso bateka kala wan' amaswa kuna masina.

O Nzambi otumini o Mwan' andi, keza kala se nsedi' a nkento ansukami. Ezina dia nkento wau Maria. O Maria ndumb' abiza kikilu, katoma vumina Nzambi beni. O Mwand' avel' a Nzambi, wakala muna yandi, wansi' o lulembamu.

Vekala lumbu, vezidi wanzio umosi; o Maria una kamwene o wanzio wa nsemi, o wonga umbakidi; o wanzio vo, Kumoni wonga ko, e Maria, o Nzambi uzolele; osinga kuvan' o mwana, oyu osinga kala vo, Mwan' a Nzambi. Enkumbu andi osinga kunyikilanga, Jizu (Mvuluzi). Wantu kesinga kwiz' avuluza ke bakwenda kuna bilungi.

O Maria osivikidi wo kikilu wawonsono, owu uvovele o wanzio. Edi kayindwidinge vo, kamfwene wuta ko, o mwana ndiona, wina vo, i Mfumu Jizu. O wanzio, una kavutukidi kwandi kun' ezulu; o Maria oyimbidi o

nkung' a kembela Nzambi muna nzol' andi. O Maria ovovele vo, O ntim' ame, ukembele Nzambi, o mwand' ame mpe uyangalelele, muna kuma kia Mvuluzi ame. O Maria adieyi, kayikidi o Mwan' andi vo, Mvuluzi andi? E kuma kadi ozeye wo vo yandi olend' o kumvuluza kuna kwa Nkadi ampe-mba.

EKONO 10.

NGUTUK' A JIZU (MVULUZI).

Luka 2. 1-7.

O MARIA wazitikilwa kw' eyakala, ezina diandi, Yosef. Muntu abiza kikilu; kuna kwa Maria mpe, fu yambote kekalanga yau.

Vava kiakala v' o Mwan' a Maria kawutukidi ko, vekezi mfumu ampweni yasi' o nsiku vo, o wantu awonsono basonekes' o mazina maw' au, mavwa sonama muna nkanda. O Maria yo Yosef, bakatukidi mun' evata diau, bele-bele kuna vala, kun' evata din' e nkumbu a Betlekem.

Se fuku; aveyi beleka? nkatu. Bele va nzo a muntu, oku vo, Dodokolo utuyambula twadiuka kweto; vala vengi kikilu tutuka, o mpasi twakumona! Kansi, vo dikwenda kwa vwa nzo vo, Ke vena fulu nukala ko, omu nzo ame. Nkenda Maria, aweyi se kavangi? se

kaleki muna mvakal' e? O Maria vo, Nleka kwame muna mpak' a mabuluku, ov' o vwa mpak' okunyambwila mo. O Maria yo Yosef i ngyenda yiyi bayenda leka muna mpak' a mabuluku; muna yau mpaka ina, yo mabuluku, ye ngombe, zalungwa muna.

Kiau kolo kina kakedi muna mpaka, owutidi o mwan' andi, ona kayikilwa; wa Mwan' a Nzambi, kufwil' owu kena ne i nsedia miakaka ko. Unzingidi vana nlele, wa kansi, yandi kakadi ya fulu kanlekesa; kalendi kunlekesa va nsi ko, unkwa diatwa kwa twelezi; dianu kansila mun' elonga dia twelezi; ofongele vana ndambu elonga dilele o mwana; zola kikilu kanzolele o Maria!

O Nsedia wau, kekala kwandi ya fu ya umbiu ne i yak' aleke ko. O Jizu kekala ya masumu ko, nlek' a muntu. Kana una vo akak' ana, una bawutuka, muna nzo za ngudi i bena, vo i Jizu, mun' elonga dia mabuluku ye ngombe i kasiwa.

EKONO 11.

AVUNGUDI.

Luka 2. 8-20.

VEKALA nzanza vana ndambu a Betlekem mia dikidilwang' o mameme; o fuku una kawu-

tuka, o Jizu, vakedi avungudi badongalele vana ven' o mameme mau. W' ekuma bado-ngalel' o fuku-fuku wawonsoho? E kuma

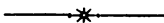
WANZIO USENGOMOKENE KW' AVUNGUDI.

batoma lung' e twelezi yau, ke yadiwa kwa ngo ye nkosi zikiyang' o fuku. Ova twina ke vena nkosi ko, kansi tu, muna mvivu a Betle-kem zina muna.

Avungudi bamona se ntemo ampwena; wanzio wambote-mbote utuka kun' ezulu. Avungudi, o wonga nkutu ubabakidi, una bamwene wau; kansi vo dikwenda kwa wanzio vo, Ke numoni wonga ko, nsangu zambote ngina zau, i ikunusamwina. O Nzambi unutumini o Mvuluzi, keza kunuvuluza. O mvuluzi owutukidi, wina muna mpak' a nzo a lombo, mun' elonga dia mabuluku. Nwenda kuna Betlekem, sanga nwamona. O wanzio una wamene vova, muna ngambwila muzele ye nkama-nkama za wanzio, ziyimbilang' o nkunga vo, Tuke mbela Nzambi muna wau katumini o Mwan' andi keza vuluz' o wantu; oku kwakwiziwa o wanzio wele avutuka kwandi kun' ezulu, avungudi basidi vo sala, yau kaka.

We bakala vana vekal' e twelezi yau e? Ve; edi bavovele, Mbula twenda tai' o Mvuluzi. Bele nswalu kuna Betlekem, bele luaka kuna mpak' a ngombe yo mabuluku; benda wan' e kimwana-mwan' eki kilele mun' elonga dia twelezi; o Maria yo Yosef, bawen' o fonga vana ndambu. Avungudi bavovele vo, Yandi ndioyu i Mvuluzi eto; tutuka zingulwilwanga kwa wanzio, owau masika wakutusongel' oku tufwete kunsolwela. O wantu awonso muna Betlekem basimbidi o sivika una bawidi

wo; e mvungudi miabasamunwini oma ma wanzio, yo Mwana, wa Mvuluzi.

EKONO 12.

NGANGA.

Matai 2.

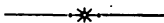
VEKALA nganga zamvwama; vala kwau bekala tuka kuna Betlekem; kansi bazeye wo kwau v' o Nzambi Mvuluzi katwikidi, keza wutuk' ovansi; kuna bafwete kunsololwela, se ke bazeye ko ko; o Nzambi, i nsia kasi' e ntetembwa ilezima mun' ezulu, kasingalakesa yo vana vekedi Jizu.

I nsisa basis' e nsi au, a nganga, basimbidi e nzila. Kuna kwatukwa bavovele vo, mbula twanatin' o Mwana, wa Mvuluzi, o tukau, okala vo kadi, yandi i Mfumu. Babongele o wolo, ye lekwa ya nsunga. Wau bayelenge muna nzila, kwenda-kwenda tal' e ntetembwa; oku kwakwiziwa idingalele, isingalakene vana ntandu a nzo ina muna Betlekem. A nganga bayangalele kikilu, e kuma kadi vuvu kia tal' o Mvuluzi bena kiau. Badiukidi muna, bamona, i Maria oyu yo Nsedi' andi, Jizu! Bafukamene, basimbidi o kunkembela, yo kunyikil' e kimvuluzi, ye kimfumu. Bavaikisi

I NGANGA ZILANDANG' E NTETEMBWA.

o tukau twau, bavene to kwa yandi. O Maria nsukami kwandi, kansi kadi owau obakidi eki kesumbil' o Mwan' andi e lekwa.

EKONO 13.

MFUMU ERODI.

Matai 2. Luka 2. 51, 52.

VAKEDI mfumu ambi ezina di' andi Erodi. Kuna kakala kwafinam' e Betlekem. Edi se kewanga ndivo, Nsedia uwutukidi muna Betlekem, w' ele nkutu se yandi i mfumu, i beku-nyikilanga, akaka. O Erodi kazolele wo ko, ovo se vakadi mfumu akaka, vana ndambu andi. Kazolele wo kikilu ko, musungul' o Mwan' a Nzambi kakala se Mfumu.

O Erodi kazaya wo kwandi v' o Nsedia wau wina muna Betlekem, kansi muna kuma kia wau mwakal' e nsedia miayingi, walembi vava kana nkia nsedia, uyikwanga vo yandi i Mfumu. Akaka banzeye, kansi muna wau banzolele kikilu, ke bazolele kunzingula kwa Erodi ko.

Muna ntima a Erodi mwizidi mbalu zambi. Edi kabadikidi ndivo, E nsedia miawonso-sona mina muna Betlekem miao mvonda. I kieleka kina, ov' o Nzambi kayambul' o Mwan' andi

kavondw' e? Ve. O Nzambi ozeye wo, una uzolele vanga Erodi. O Nzambi otumini o wanzio wandi, kenda vova kwa Yosef wauna kena kunansi a tulu; O wanzio umvovese vo, Mfumu ambi izolele kuvond' o mwana, sikamasikama, wafila Maria yo Mwana, kuna vala-vala. O Yosef osikamene obongel' ebuluku diandi, otensekele Maria wana ntandu, yo Mwana kawonzakene. Omama ova mevangama, ozevo se fuku w' ediki; ke vasa kal' oyu wabamona ngyenda ko.

Oku leka mene-mene, valueke makesa matuminu kwa Erodi, yo madinga ye nsosolo, meza vond' e nsedia miawonso muna Betlehem. Bele atengomon' e yelo yawonso, i bosi beyuvula vo, Nga mwina ye nsedia mwamu e? Ovo mina muna, bele mio vuzumwina muna moko ma ngwa zau, babavonda; se moni, ankend' a ngudi una bekubàba kaka vanansi ye dilu. Ovo wele muna mvakala kulendi mona kiakaka ko, yandi akento, bedilanga vo, E ngw' o mwan' ame ambote ovondelo e; akweyi diaka ikumwena.

W' o Jizu mpe kavondw' e?

Ve; wayiyendela kwandi mala, o S' andi Nzambi wamvengese, o Erodi kakunlembakan' o vonda, okala vo kadi, o Nzambi kazolele kavika vondwa ko.

Oku kwakwiziwa, o mfumu Erodi ofwidi. O Nzambi otumini o wanzio keza vovela diaka kwa Yosef kuna tulu. O wanzio wele kwa Yosef, oku vo, E Yosef, wend' avutuka kwaku kuna nsi aku, o mfumu Erodi wafwidi. O Yosef obongele ebuluku yo Maria yo Mwana, bavutukidi oku nsi au.

O Yosef, mvadi a mabaya kekala. O Jizu kakala van' ekungunu dia Yosef, yo Maria; katoma kubawilanga. Mwan' angangu kikilu kekala, kazolanga mpe o badika Nzambi, w' Es' andi dianzolwa; o wantu akaka mpe banzolele, e kuma kadi, o lulembamu luandi luingi, yo walakazi. Una katuntulukidi e ntela, oyau mpe, batuntulwidi o kunzola.

EKONO 14.

MPUKUMUNWA.

Matai 4. 1-11.

Oku kwakwiziwa, o Jizu ovangamene. Ozeye wo kwandi vo, mbula kenda muna fulu yakaka kalongang' o wantu o mambu ma Nzambi.

Kansi otekele kwenda kuna fulu kiyikwanga vo, Makanga. Yandi kakadi ya nzo kaleka kwakuna, ngatu nkundi kavova yandi, ngatu madia kadia. O fuku kiozi, o mwini kiukusa kiayingi.

Ke kwakala muntu ko, kansi tu e nkosi ye ngo zakala ko. Ovo i fuku owu, basimbidi o kwinta; o Jizu kasidi mona kwandi wonga ko, obundidi kak' o S' andi e vuvu.

Kasidi dia ma ko, lumbu makumaya: o Nzambi otomene kunlund' o moyo. O Jizu una kakala yandi kaka, otomene vova kw' Es' andi ye nsi a ntim' andi yawonso. Oku se ntu, vezidi muntu, wizidi vova yandi. Nani? Ke muntu ko, ke wanzio ko, ke Nzambi ko; Nkadi ampemba. Kizeye kwame ko, kana nkia mpwa kekala. Edi kayizila, keza vukumuna Jizu kavanga una w' esumu, kawilanga mpe Nzambi w' Es' andi ko.

O Nkadia mpemba wau kazeye wo v' o Jizu nzala kefwa umvovese vo, Kitul' etadi diadi diakala se kwanga! Kansi o Jizu kazolele wo ko, okala vo kadi, o Nzambi Yandi beni okundikila, i kansila.

Okalokala, o Nkadi ampemba onete Jizu kuna lusangidika lua Tempelo lùandandànda kikilu; ov' okele vana ntandu, watal' omu ngodia, e zunga kilueke. O Nkadi ampemba ovovese Jizu vo, Uytakula vana-nsi, o S' aku okutwikil' o wanzio watoma kulunda kwabungana.

We diabiza diadin' e? ovo Jizu uyitubidi kikilu vana nsi? Ve! o Jizu ozeye wo

kwandi ov' ozev' o S' andi kendalala kekendalala, ovo uyitubidi vana nsi; o Jizu e ntangwa zawonso, konso dina difwete mwena Nzambi e kiese kaka, i kavangidinge.

I bosi, o Nkadi ampemba unete kuna ntandu a mongo andandanda unsongel' e yimfumu ya nza yawonso yo nkembo au; oyandi vo, E kimfumu kia nza yawonso ikuvana kio ov' oteka kunsakidila; vo dikwenda kwa Jizu vo, Tata kaka nsakidila wauna wasonamena muna nkand' a Nzambi ovo Nzambi kak' osambila, Yandi kak' osadila. O Jizu ozolele o S' andi e nzola iviokel' e nzola zawonso zakaka; ozolele kunzitis' aka yo kunlemvokela.

O Adam yo Eva baw' e diambu dia Nkadi ampemba, bakolamene Nzambi, i 'tuku dia bi didi ye mpasi zau; vo i Jizu otomene lemvo-
kel' o S' andi.

O Adam wakolama, o Jizu watumama. I bosi o Nkadi ampemba okatukidi; o wanzio wizidi vinga, wizidi dikila Jizu.

O Nkadi ampemba e lumbu yawonso kekwend' akiyinge kaka, kesinsang' ak' o wantu muna umpukumuni. E to yeto kaka ifwete diwa kwa ngo, kansi o Nkadi ampemba ozolele bak' e mianda mieto, ye to, katwala yo kuna ubilungi. O Nkadi ampemba watu-

saula beni. Yandi i ntantu eto. Kansi o Nzambi i Mpungu-ngolo kuna kwa Nkadi ampemba. Vova kaka kwa Nzambi vo, Toma kundunga kiawilanga Nkadi ampemba. O Nzambi mpe ovanga wo.

EKONO 15.

ALONGOKI KUMI YE ZOLE.

Marku 1. 16-20.

O Jizu vava kaluaka muna mvu 30, obantikidi o long' o wantu o lusansu lu' Es' andi.

Akweyi kalongelanga ?

Ezaka ntangwa kalongelang' o wantu muna nzo a Nzambi, ezaka ntangwa muna kiana ; ezaka ntangwa muna ntandu za miongo kalongelanga, ezaka ntangwa muna nzaza i kalongelanga, o wantu bakala muna nlambu a maza banwa.

O Jizu kakedinge kaka vamosi ko. Kwenda kuna, kwenda kuna, i kakedinge. We kansi, o Jizu yandi kak' akiyiding' e? Ve; akundi' andi kumi ye zole kakedinge yau. E nkumbu kabayikilanga, alongoki' andi. Pedro, Yoani, Yakobo, Toma. Kikunuzingwil' e nkumbu zawonso wau ko, e kuma nunkwa zo vilakanwa.

O Pedro mbaki a mbizi kekala, ye nzaz' andi kabakilang' e mbizi kekala yau. O Yakobo yo Yoani bakala ye nzaz' akaka.

Vekala lumbu o Jizu oviokele vana ven' e nzaza zau; o mona Pedro yo mbunzi andi Andre batubidi o nsinga van' eyanga babakil' e mbizi za maza; o Jizu ubavovese vo, Nwiza yame; o Pedro yo Andre bayambwidi e nsinga ye nzaza, balende o Jizu. O Jizu kabokelang' o wantu ana kavwidi o mfunu, benda yandi.

Se i nuzingwila kana nkia kuma kazolela kak' o kiyila y' alongoki kumi ye zole e? Aweyi nuyindulanga? O Jizu, ozolele kabalongang' oma m' Es' andi Nzambi kinumana basinga longang' o wantu akak' o mambu mandi. Bazolele kikilu o kala yandi, batoma unikinanga mpe o mambu mandi. Oyeno mpe zola kweni wauna wa kala yandi e lumbu yawonso e?

O Jizu vava kakala yandi amosi y' alongoki andi, kakubalongang' e mfunu za Nzambi y' ezulu. Batoma kunzola kikilu, e nkumbu nkutu banyikilanga, Mfumu eto. Kansi o Jizu olutidi kubazol' o zola kuviokele okwau zola, e nkumbu kabayikilanga nkutu, Makangu.

O Jizu kakubavanang' e lekwa yandi ya-

O JIZU OSUMINI PEDRO YO ANDRE.

kaka ; kansi o Jizu yandi kakadi ya nzo a kala ye mbongo mpe ke za nsuku ko.

Ezaka ntangwa, o Jizu y' alongoki andi mabibi mengi bekalanga mau, muna kuma kia vumvulang' aka muna mwandà. Ezaka ntangwa, evwina dingi ye nzala zingi bafwidinge.

Akwa nkenda muna zaka ntangwa, bakubafwang' e nkenda bakota muna nzo zau, yo kubavan' o dia. O wantu akaka seva kaka bayele asevinge Jizu, bakunyikanga vo, Nkwa nkwiya.

Wavo i alongoki abiz' e? Asumuki kwau ne i yeto ; kansi o Jizu wasi' o Mwand' avela muna ntima miau wakubasikidisa. Alongoki ke babiza beni ne i Jizu ko, e kuma kadi zonza bayend' azonzinge yau ya yau, ezaka ntangwa yau mpe ke bakadi ya nkenda kw' asukami.

EKONO 16.

ESIVI DIANTETE.

Yoani 2. 1-11.

INUZINGULWIDINGE v' o wantu akaka basusumwini Jizu muna nzo zau. Owau se ikunuzingulwil' o muntu wasusumuna Jizu. O muntu ndiona osusumwini Jizu kuna nkinzi

a longo ; o Jizu wele kuna nkinzi yo Maria, wa ngw' andi a Jizu, y' alongoki mpe, ye ndong' akaka diaka yekala vo, vana nkinzi.

Vawanw' o malavu menu' e ndonga, kansi o malavu se mavwidi-vwidi, muna wau mafwidi o ke.

O Maria osamunwini Jizu ov' o malavu mavwidi ; o Jizu vo, Diambu dia nani diodio, ke diaku ko. O Maria i ngw' andi a Jizu, vava kezidi kituka se muntu ; kansi kadi muna mana ma Unzambi kazolele mo longwa kwa ngw' andi ko. O Maria, i ngw' andi a Jizu muna uwuntu wandi, ke ngw' andi a Jizu muna Unzambi wandi ko, kadi Mfumu Jizu i Nzambi, Yandi wa vanga Maria yo wantu awonso, kansi vava kakitukidi se muntu, ovangidi Maria se ngw' andi.

O Jizu ozeye wo kwandi v' o malavu mafwidi o ke. W' e kansi, oyandi kalendi mo kubakudikila ko e? Elo ; lenda kwandi, kadi yandi wavang' e nza ye lekwa yawonso yina mo. Mun' esuku diadina mwawanw' emiaka mvungu miampwena. O Jizu ovovele kwa selo ya meza vo, Nubong' e mvungu miomio, nwazadisa yo maza. Bazadisi mio. Oku vo, Bukula omaka, wavana kwa mbuta muntu, kanua ; o sel' obukwidi, ovene ; kinga zevo, o Jizu okitwidi mo kala se malavu. O

mbuta muntu una kayelekele mo kaka, oku vo, Ekwe! o malavu oma ke mu tom' e; kweyi matukidi? O selo kia meza, osimbidi diak' ozingula kwa yandi e ntumwa katuminu kenda zadis' e mvungu yo maza. O wantu bazele vana nkinzi, i nzaya bazaya wo v' o Jizu okitwidi o maza se malavu.

I 'sivi diantete didi diavanga Jizu; e nkumbu diayikilwanga, Esivi. W' e kuma kavangilang' o masivi o Jizu? Kinumana kayisonga kwa wantu vo Yandi i Mwan' a Nzambi.

EKONO 17.

MASIVI MAKAKA.

Luka 7. 11-16.

O Jizu, una kamana kitul' o maza se malavu, ovangidi diaka mambu mengi mesivi. O wantu bafw' o meso, mwesa: e fwa-matu, wisa; o mababa, tumbulwisa; o makoka, diatisa. O Jizu v' olueke kaka konso vuma, e mbevo zawonso zizidi kunzadila. Kansi o Jizu kasidi kubayinga ko, omene kwavevolwesa kaka yawonso.

I nguk' eyi kawuk' eyakala dia fw' o meso. Una kavovele kaka vo, Mona kwaku! omwene vana fulu.

E

I nguka mp' eyi kawukang' o mababa ye fwa-matu. Vo kasia kak' e nlembo muna matu, ovo vana lubini, kaza tala kun' ezulu kw' Es' andi, kavova vo, Ziuka! Vovo vau e ngolo za lubini za vovela zivutukidi diaka.

Vekala lumbu, o Jizu omwene eyakala diambevo, diyelanga vana mfulu andi. O Jizu vo, Wa ng' ozolele o wukw' e? Vo dikwenda kwa yandi vo, Nzolele kikilu yasa-sulwa. O Jizu i mbangi kamvovesa vo, Telama, wanat' e mfulu aku, wenda kwaku. Oyandi mbev' osinsidi o telama, edi ka mon' ana, s' evwidi owu wa telama, e kuma kadi o Nzambi umvene e ngolo.

Ekiaka lumbu o Jizu kakal' mun' esambilu, kalongèlenge; una kamon' o nkento wako-zamw' e nima, owu kavumbula nkutu o ntu, kavwe wo ko. O Jizu umvovese vo, E nkento, isaswidi; i mbangi kansimbidi o Jizu muna mandi moko, e nim' a nkento ona itomene sasuka; i mbangi kasimbidi o kembela Nzambi.

Ezaka ntangwa, o Jizu kaful' o mafwa. I mbuta tu esivi, ke mu wuka yo sasul' o wantu ko. Ekiaka lumbu, o Jizu kayele akiyinge muna mungang' a njila. O ulolo wa wantu mpe wele anlandi, e kuma kadi bazolele bamon, una kevangil' o masivi y' owu kevovela.

Bawananini yo wantu banete o fwa, bekwenda zika muna ntoto. O nkento anunu wizidi alandi ye dilu kiayingi. Yandi i ngudi a ndion' ofwidi. Yandi kaka i mwana kawuta. O Jizu e nkenda zimbakidi, muna wau kidi-lang' o nkento ndioyo. Yandi beni wizidi vana ven' o nkento, oku vo, Kudidi diaka ko. I mbangi kasimbidi evimbu dimene bundwa kala. O Jizu ovovele kw' evimbu vo, Tongama! evimbu ditongamene, dibantikidi o vova. O Jizu, oku vo, E nkento, i mwan' aku oyo. E ndonga yawonso isimbidi o sivika yo vova vo, Ondioyo nangu yandi kikilu i ngunz' ampwenā yatuka kwa Nzambi. Yandi ole-ndang' o ful' o mafwa, makala diaka yo moyo.

EKONO 18.

NKENTO ANSUMUKI YO SIMON.

Luka 7. 36-50.

E kuma kayizila ova nza o Jizu? katuvuluza muna bilungi. W' e kansi, o Nzambi, nki kavovela v' o wantu benda kuna bilungi? E kuma kadi o wantu awonso ntunduluki nkutu. O Jizu olend' o lolok' o masumu ma wantu, kaza kubavanga se babiza. Kansi tu o Jizu kafwani loloka kwandi wantu balembi vilukw'

e ntima ko, yo mon' e nsoni muna masumu mau.

Se mbudi yanuzingwil' e kingana ki' eyakala dialembi vilukw' o ntima, yo nkento ovilukilu o ntima. Eyakala diadi divukulwidi Jizu kenda kuna nzo andi, kenda dila kuna. Adieyi kasidi kumvukulwila ? kanzolele kwandi ko ! kansi kaw' ak' e mvovo miandi, dianu kamvukulwididi, kansi o Jizu mpe vo, Kwiza kekwiza.

O Jizo vo keza, se kamvangidi mabiza ko, umvangulwidi y' oma ma nkatulu a unkanka. Yandi kavani maza ma sukula malu, ngatu kunkusa ma ya nsunga ; yandi mpe kamfibi.

O nkento wekala ye fu yandi yandudi, omwene Jizu wele diuka muna nzo eyakala dialulendo, wele anlandi, kuna nim' a Jizu obantikidi o didila muna mambu mandi mawonso mandudi. Kadi ozeye wo v' o Jizu olenda kunloloka, otomene zola Jizu. Kavitik' e nkele in' o mansunga-nsunga : oveta-mene muna nsi, o mansanga mabetomokenenge muna malu ma Jizu, muna mansanga mandi se i kasukulwila mo : okungulwidi mo muna nsuki zandi zanda, obongele o mansunga-nsunga oyitidi mo muna malu mandi ofibulwidi mo.

Eyakala diadi, vo katal' o nkento, ekasi

dimbakidi ; e kuma kadi, ozeye wo v' o mambu mandudi kena mau, o nkento. Owau ndivo, mambu mabiza se kevoveswanga kwa Jizu, ekasi dimbakidi diaka muna kuma kiaki. Kansi o Jizu ovovele vo, O nkento ndioyu wakedi yo mambu mandudi ; kansi yanlolo-kele, kakuntonda mpe kikilu ; unzolele kikilu o zola kuviokele o zola kwaku. Onge kumpani maza yasukul' e tambi yame ; oyandi tu, kasukul' o malu mame muna mansanga mandi. Nge kumfibi ; oyandi tu, kakumfib' o malu mame, tuka ngizidi mwamu. Nge kumpani mansunga-nsunga, kansi oyandi, kanwik' o malu mame yo mansunga-nsunga.

O Jizu, i mbangi katomene vov' oma ma ungudi kwa nkento, oku vo, E nkento, o masumu maku malolokelo. O Jizu i mpana kavan' o nkent' o luvuvamu, kansi vo i 'yakala dialulendo y' ay' akw' ekasi, tuntuk' aka dikwiz' atuntutukanga.

O Jizu ozolele kunulolok' o masumu meno, ovo nwina ye ntantu, yovo nukumvinga ; kansi vo nukuyindulanga vo, nwambote kwenno, kafwani kunuloloka ko ; e kum' o Jizu wanukw' o nkwa lulendo. Kufwil' owu nwina ko vo nu aleke, mengi nwavanga m' esumu ; ke nufwene kwenda ku 'zulu ko.

E vuvu kaka ngina kiau v' o Mwand'

avelela wiza muna ntima mieno, wanumwes' e ntantu za masumu meno. I mbangi o Jizu kanuloloka, oyeno mpe nwanzola e nzola ne i nkento ndioyo.

EKONO 19.

TEMBWA KIAMPWENA MUNA MBU.

Luka 8. 22-25.

O Jizu ngyenda zingi kayelenge muna nzaza y' alongoki' andi.

O Pedro wekala ya nzaz' akuvwila, o Yoani mpe nkwa nzaz' andi, bazolele kikilu o sompek' e nzaza zau kwa Jizu.

Ekiaka lumbu bakal' okumosi muna nzaza, vava kianikuk' e tembwa, o maza mpe metem-bel' aka yo nunguka muna nzaza. Alongoki, vo bamona wau, o wonga ubabakidi, edi bena diau benkwa langwa. O Jizu zevo, waleka kwandi kena, vana ntandu a nkata. O mazu ma maza ye tembwa ke isidi kunsikamesa ko. Alongoki' andi bele-bele kwa yandi, oku vo, E Mfumu, e Tata, nga kutuvwidi mfunu ko e? yambul' okutuyambula twafw' e? O Jizu osikamene, ovovele kwa tembwa vo, E tembwa, kal' e pi-i; ovovele diaka kwa maza vo, E maza kal' e pi-i. E tembwa kiyambwidi o

vukumuka ; o maza mpe se men' ana pi-i.
O Jizu, i mbangi kayuvul' alongoki andi vo,
Nga wonga numon' e? nki nulembele kunsil'
e vuvu ovo ndenda kunulunga?

Kufwil' owu kalele ko, o Jizu ozeye wo
kwandi ovo yau betumpaniswanga, otomene
mpe kubalunga kiabiza. Alongoki bavovazia-
nini vo, O Mfumu eto Jizu kasi nani, o
maza kaka nkutu yo tembwa, kiau kikunle-
mvokelanga!

EKONO 20.

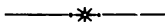
MWAN' ANKENTO A YAIRO.

Luka 8. 41-56.

O MWAMA wayiza kwa Jizu, obulamene muna
tambi yandi, oku vo, Mwan' ankento ngina
yandi, kansi yela kwingi kena kwau, dodokolo
diaku wiza kunwuka. O Jizu wele yandi o
mwama, vava bakala vo se befinama kuna
nzo, o nleke olueke, oku vo, O mwan' ofwidi,
ke vena diaka muntu unsasula ko. Kansi vo
dikwenda kwa Jizu vo, Kumoni wonga ko,
mono kwame ikunsasula! O Jizu ovovese o
se yo ngudi vo, Nwiza yame muna nzo. Onge
Pedro yo Yakobo yo Yoani nwiza kweno, kansi
o muntu akaka kezi ko. Bele mun' esuku

dikedi o fwa. E ndong' a wantu izele mo, iyimbilang' e mbembo, ye duku, muna kuma kia ndioyu ofwidi. O Jizu ubasimini vo, bayambul' o dila, vo i mwana, kafwidi ko, leka kalele. O Jizu edi kavovele vo, Kafwidi ko, leka kalele, kadi ozeye wo vo sa kamvuluza vovo fulu. Kansi oyau, wau ke bakwikila, ovo kamfula.

O Jizu ovovele vo, Awaya, bavaikiswa kuna mbazi! Bavaikisu kuna mbazi, bazikidi e kielo. Oyambwidi kak' o ngudi yo se, yo Pedro, yo Yoani, yo Yakobo, bekala yandi mun' esuku. Obongele o koko kwa mwan' ankento, umvovese vo, Zangumuka; vana fulu otongamene, otelamene, osimbidi o kangala mun' esuku. E kimbuta kiandi ozevo se mvu kumi ye zole. O Jizu oku vo, Nuntwadila ma kia dia kadia. O se yo ngudi basimbidi o sivik' owu uvangilu.

EKONO 21.

KWANGA YE MBIZI ZA MAZA.

Matai 15. 13-22.

VEKALA lumbu o Jizu wele muna makanga y' alongoki andi, ye ndonga yingi yele anlandi. O Jizu, i mbangi kabantikidi o kubalong' oma

JIZU S'
ELONGANG'
E NDONGA.

m' Es' andi, ye ngiza kayiz' ovansi yandi beni
katuvuluza kwa Nkadi ampemba. Batomene
kunwunikina tuka mene yaku masika. E

tombe ova se kibukamanga, alongoki bele kwa Jizu, oku vo, E tombe kilweke, nga kusindik' e ndonga yenda kwandi ko e? Kansi o Jizu ozeye wo kwandi vo e ndonga yayi ke yisidi nkutu kia dia mu nua ko tuka mene; dianu vo, kazolele kbasindika ye mfune a nzala ko. I mpova kavova kw' alongoki andi vo, Ng' oyeno ke nulendi kubavana dia ko e? Oku vo, Ve! i yau wau. Kwanga tanu kaka twina yau, ye yimbizi-mbizi yole twina yau, Wa se tadi, o ulolo wa wantu wina vo. O Jizu ubavovese vo, Nubafongesa, ovo titi, i mbangi nwatwal' e kwanga ye mbizi kwa mono. Alongoki bele kubavwandisa, e ndonga yawonso, mazunda matanu (5000) m' akala, akento y' aleke ke batangwa ko.

I ndikila yiyi kadikil' e ndonga, o Jizu. O Jizu otambwidi e kwanga ye mbizi: ovitisi o sengol' o meso kun' ezulu kw' Es' andi, otondele muna madia mamana; i mbangi kavaswini e fikwanga ye fimbizi, otambikidi fio kwa Pedro, oku vo, Dikil' ebundu dina vana; ovene diaka kiakaka kwa Yoani, oku vo, Dikil' ebundu dina; olungisi ak' etini ya kwanga kw' alongoki ye fimbizi-fimbizi fia maza badikil' e ndonga yawonso. E fitini fimosi nkutu ke fifwene yukutwa kwa wantu kumi ko; kansi yandi Jizu olungidisi e

kwanga kwa ndonga yawonso. O wantu yawonso batomene yukuta, ezaka nkesona nkutu bavetanga zo vana titi. Alongoki babongele e mbangu benda non' e nkesona bavetelenge; bazadisi mbangu kumi ye zole za nkesona za kwanga. O Jizu, i mbangi kasindikidi e ndonga, ovo, Se nwendu kweno muna nkunda zeno.

Kieleka, diambu diesivi kavangidi o Jizu! Kansi mpe' nutomene dio zaya, vo yandi okunudikilanga, yo wantu awons' ova nza.

Nkia ndikila kekunudikilanga? Kwanga kekunuwananga.

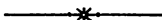
Mu nki kiavangilw' e kwanga? Mu mfumfu.

E mfumfu mu nki yatuka? Madioko.

Nani wawang' o madioko? Nzambi wawanga mo.

O Jizu yandi i Nzambi, omenesang' o madioko yo masa; i nutoma zayila kikilu vo, Jizu okunudikilanga; kala vo kamenesang' o madioko muna kiana ko, nga fwa tufwanga. Kansi oyandi kalendi kutuvilakanwa ko. Yandi oyindulanga mpe e nuni zawonso zakete, aya ke bazeye o kuna, ngatu vata madioko; watu o Nzambi, kalendi kubayambula bafwa nzala ko. E nuni vo zikiengele kwa Nzambi, owidi zo, oyambwidi zo zavav' o madia mau. Kansi tu, o Nzambi utuzolele e

nzola iviokel' e nzola kazolel' e nuni; e kuma kadi mwanda tuna wau; dianu vo, ngw' akaka kekutuwanga, ovo se tukunsambila. Okutuyi-ndulang' aka; kalendi kutuyambula twafwa nzala ko. Nda sambil' aka Nzambi ovo, E Nzambi, umpan' o dia kwame kwa lumbu ya lumbu. Nga wete twatondanga; ovo se tudia konso ntangwa twavovanga vo, Ntondele mfi aukidi beni muna madia mama, e Mfumu Nzambi.

EKONO 22.

WALAKAZI WA JIZU.

Matai 15. 21-28. Marku 10. 13-16.

INUZINGULWIDI wo vo alongoki muna zaka ntangwa, akwa fu yambi, kansi o Jizu, muna ntangwa zawonso nkenda kaka.

Ekiaka lumbu vekala nkento wizidi adidi kwa Jizu, oku vo, Dodokolo diaku, e Mfumu, o mwan' ame ankento ken' ambote ko yo yela; o Jizu mpe, yandi kavutula diambu vana ntete. Oyau alongoki ben' esoki diayingi, edi bazolele kayingwa, yandi nkento. O nkent' osiamisi e ndinga yo dila. Oyau vo, E mfumu dodokolo, mbula twanyinga. O nkent' obulamene muna malu ma Jizu, oku vo, E mfumu unsadisa. O Jizu umfwidi e nkenda,

umvovese vo, Vanga mvanga un' ozolele. O nkento vo kawidi wo, oyangalele, wele avutuka kuna nzo andi, wenda wan' o mwan' osasukidi

Ekiaka lumbu diaka, e diambu dibwidi y' alongoki. Akento bezidi atwadi o wana kwa Jizu ; alongoki bakedi ko, ke bazolele beza finama Jizu yo wan' au ko ; oku vo, Nwenda kweno, nwenda kweno, ke nutwadi o wana vava, beza kututokeka ko ; bayisawidi kikilu. O Jizu mpe, kazolele o wana benda kwau ko ; obovele kw' alongoki andi vo, Nuyambul' e yingyana-nyana iza kwa mono : ke nubakudi ko. I bosi kasidi o wana muna nkata zandi, osambidi kw' Es' andi, ubasambwidi. E kiese kina kingi kia siwa muna nkata za Mvuluzi Jizu ; kadi o Jizu, wan' anleka yo ungomba kazola. Yau i mameme ma Jizu. O Jizu mpe i Mvungudi au, yandi o kubanata kun' ezulu vava befwa.

EKONO 23.

SAMBU KIA MFUMU ETO.

Matai 6. 5-15. Luka 11. 1-13.

O Jizu vava kekal' ova nza, kazolang' o yindul' o S' andi kun' ezulu. Edi kazolelenge kakalanga vana va yandi kaka : kimana kasambilanga o S' andi. Ezaka ntangwa vo

s' esamba, o mansanga se mekumbutumuka kaka muna meso. O mafuku makak' o Jizu kasambang' o fuku mvimba yandi amosi kaka vana ntandu a mongo. Ezaka ntangw' o Jizu kasambilang' o S' andi ovo alongoki andi bena muna ngenga bewunikinanga,

Vakezi lumbu alongoki bawidi, e nsamb' abiza a Mfumu Jizu, oyau vo, E Mfumu utulong' e nsamba twasambila kweto. I nsamba yiyi kabalanga. E S' eto oko 'zulu, yambul' e nkumbu aku izitiswa, e kimfumu kiaku kiza, e zolela yaku ivangwang' ovansi ne i koko 'zulu. Utuvan' o dia kweto kwa lumbu ya lumbu. Utulolok' o masumu meto, nze i yeto tulolokang' atantu eto. Kutufidi ko muna umpukumuni, utuvuluza muna mbi: kadi kiaku e kimfumu, ye ngolo, yo nkembo, yamu mvu ya mvu. Amen. E sambu kiaki kiabiza kia sambang' e lumbu yawonso. Nani wavitidi kio samba? I mfumu Jizu wavitidi kio samba, dianu kiyikilwanga vo, Sambu kia Mfumu eto.

Sambu kiabiza kikilu, e kuma kadi o Jizu wasamba kio, kansi kiampasi kw' aleke bazaya zo, e nsasa zawonso.

W' e nsas' a, Yambul' e nkumbu aku izitiswa, yeyi? Yambul' e nkumbu a Nzambi ikembelwa, yo zitiswa kikilu.

O masumu nki? O mambu meto mambi
tuvanganga i masumu meto. Dodokela Nza-
mbi kalolok' o masumu maku, ye nsoki miaku.

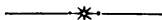
Wasamba kala kwa Nzambi ovo wina nge
amosi kak' e?

Unsambilanga kons' oko wina, ovo mu nzo,
ovo mu kiana, ovo ku fula, unsambilanga
konso ntangwa, ov' o fuku ov' o mwini.

Sambila konso ma ozolele, ne i wau olo-
mbelanga kwa ngw' aku.

Nkia lekw' okunlomba? Konso eki ozolele.
Nlele, ovo madia? Elo, unlomb' e lekwa
yayi; kansi eki kisundidi yawonso, o lomb'a,
Mwand' avelela. I diviokele didi dia kala yo
Mwand' avelela, ke mu vw' e mfwantakani
zawonso ko, ye mbongo, ye nlele miawonso, ye
lekwa yawonso ya nza.

W' e kuma usundidi? E kuma kadi o
Mwand' avelela i ufwete kuzolesa Nzambi ne
i wanzio, ofwete mpe vwis' o moyo yamu mvu
ya mvu. Ng' osamb' e sambu kiaki kwa
Nzambi vo, E. Mfumu, wa Tata, dodokolo,
umpan' o Mwand' avelela, muna nkumbu a
Jizu Kristu.

EKONO 24.

O JIZU OSAMWINI OMA MA MFW' ANDI.

Matai 16. 21-28.

O JIZU ozeye mawonso mesinga vangama, ozeye mpe wo kwandi vo sanga kafwa. Wau kasamwininge o mambu mandi ma kinsamuna kw' alongoki andi; ubatwese vana fulu kia yau kaka, ubavovese vo, Yavita kunusisa: o wantu ambi bekwiza kunkanga muna nsinga, baza kumbunda, banseva, bankoma mun' ekuluzu; kansi yaza fuluka kwame diaka, ke mu lumbu yanda ko.

Alongoki ke bazolele wo wa nkutu ko, wau keyikang' edi dia fwa, okala vo kadi, zola kwingi banzolele. Yau ekulu bavwidi yengana kaka; o Pedro, oku vo, Kufwa kwaku ko; kansi vo dikwenda kwa yandi Jizu, oku vo, Wete vo mfwidi kaka, yavuluz' o wantu, i nyangidikila Tata. O Nzambi wayekol' o Mwan' andi keza fwil' o wantu; i kayizil' o Mfumu Jizu.

Eyaka ndonga izolele vonda Jizu, kuna Yerusalem yakedi. O Jizu ngyenda zingi kayendanga kuna Yerusalem, kayele ko longelanga.

O wantu akaka muna nkia kuma basau-

Iwila Jizu? E kuma wau kabasamunwinang' oma m' esumu diau. Wau kabavovesanga vo, Oyeno ke nuzolanga Nzambi w' Es' ame ko, lulendo kaka yo nkumfu nuna wau; nuzolele o kumponda; nwa mpuki; nu akwa unkita, ye fu yambi kw' asukami; nukuvu-ninang' o zola Nzambi, kansi, vo se nusamba, se nukubadika v' oyeno nwambote kweno. E ntima mieno miazala yo bi. Oyeno i wan' a Nkadi ampemba. O Jizu edi kazolele vo babiluka muna bi wawonso. Ntantu zingi diamvenenge wau basaulang' o S' andi, yo lembi viluka muna bi wau. O wantu ambi bayisawidi yo Jizu, oku vo, O Nzambi, ke yandi i S' aku ko. Kansi o Jizu, vo kewa wo, ndivo, Elo, yandi kikilu i S' ame; kun' ezulu i ntukidi, kuna diaka mvutuka konso lumbu. Oku kwakwiziwa, o wantu babantikidi o bong' o matadi bantuba, kansi o Jizu kazolele fwa una una ko, ovengomokene kwandi, wele kuna ke bafwete kumwena ko. Kuna kekala y' alongoki andi.

EKONO 25.

LAZARO. .

Yoani 11. 1-44.

O Jizu wekala vana va yandi amosi y' alongoki andi, vana kafwete monekena ko kwa

F

wantu ambi, ana bazolele kumvonda: kansi akundi a Jizu bazeye vana kena. O Jizu akundi akaka kekala yau vana ntandu alongoki andi. O nkundi andi omosi, ezina diandi Lazaro; o Lazaro kakala ye nsanga zole, e nkumbu zau, Marta yo Maria; yau etatu awaya bekala kumosi. Yau etatu bazolele Jizu, o Jizu mpe kakubazola. O Jizu wakedinge kiekiele kaka wizidi kubatala, yo fonga muna nzo kabamokesa. O Marta wazolelenge o lamb' o dia kwabiza, ov' o Jizu wizidi; vo i Maria, fonga kaka, kawunikinang' o mambu mandi mabiza.

Oku kwakwiziwa, o Lazaro yela se keyela; o Maria ozolele o mpangi andi beni kikilu; ozeye wo mpe v' o Jizu i 'vika sasula Lazaro, i ntuma batumini o muntu kenda zingwila Jizu ov' o Lazaro ken' abiza ko yo yela. O nkunzi wele kikilu kwàndandànda, kekwend' avavilanga Jizu. Okwaku kusilu o Lazaro fwa, ke muntu diaka ko, okalokala kikilu e mpasi zimonekene.

Akundi andi batomene kumbunda; banzingidi o nlele ampembe muna meso; bele kunzika mun' ewulu diatiminu muna mongo, babongele etadi, batensekele dio vana ntandu. O Marta yo Maria, i Jizu kaka batadidinge o kwiza.

E lumbu yayina, una yaluta, o Jizu wizidi. O Marta yo Maria, o ntiti kaka nkutu ke bakala wau ko, ovo, o Jizu sa kafula Lazaro, e kuma kolo kingi kafwa: i mfonga kwau bafonga van' eteva ye dilu.

O Marta una kawidi kaka v' o Jizu ofinamene, mu nzila se kena, wele awanana yandi, oku vo, Ndivo, kala v' owanwa kwaku vava, ng' o mpangi ame kafwidi ko. Kasi owu, se kulendi kumfula diaka ko.

O Jizu umvutwidi vo, O mpangi aku osinga fuluka.

Elo, i Marta ovova wau, Nzeye wo vo, osinga fuluka, kansi kadi, muna lumbu kiambaninu, vava kisinga fuluk' o mafwa mawonso. O Marta o wonga umbakidi vo, nang' o Jizu kazolele wo kwandi ko, owu wa fula-fula Lazaro; ozeye wo kwandi ele v' o Jizu lenda kwandi o fula Lazaro. O Marta ovutukidi kuna nzo andi, wenda wana Maria wina kwandi van' eteva kafonge, y' akundi andi akaka banzietele. O Marta wele longesela muna kutu kwa Maria, ov' o Jizu diambu kazolele vova yandi. I ngyenda bayenda, aki Marta yo Maria kumosi, benda wan' o Jizu yau kevinganga muna nzila. Akundi a Maria bakwenda yandi, bayele adidinge, o Maria mpe odididi kikilu. Una kamona Jizu, odididi

kikilu diaka, wele bulama muna malu ma Jizu, oku vo, E Mfumu kele v' owanwa vava, ng' o mpangi eto kafwidi ko.

O Jizu omwene kikilu e nkenda zayingi, wa'u kamwene vo, ku fwidi kingi kena, yo mon' o wantu akaka bedilanga: e kinkenda kinluakidi, ovumukini e vumuku kia ntantu. O Jizu kezolanga mona muntu wina mu mpasi ko, kadi nkwa ngemba.

O Jizu i mbangi kabayuvwidi vo, Akweyi nuzikidi Lazaro? O Marta yo Maria y' akundi andi vo, Twenda, twenda tala. Bansongele e fulu. Una kekwendanga muna nzila, o mansanga una mebutumuka muna meso. Bele luaka vana nkala, bawan' etadi diampwena diatensekwa vo. O Jizu ovovele vo, Nukatul' etadi.

O Marta edi kabenze v' o Jizu ozolele katala muna kati, kamon' evimbu dia Lazaro. Unkadidi vo, Dodokolo, kutadi ko, e kuma kolo kafwa, nsudi yingi se kena wau. O Jizu umvutwidi vo, Kwikila kaka, ov' omono ndend' o kumfula.

I mbangi tu se banengomon' etadi vana nkala. O Jizu osengwele o meso oku 'zulu kw' Es' andi, otondele muna nsadisa kekunsadisanga muna mama kevanganga mekumbu.

E ndonga yingi itelamene vana vena Jizu bebadikanga vo, Kan' awei kevang' o Jizu. O Marta yo Maria basidi kak' e vuvu kia Lazaro ofuluka. O Jizu obokele kuna ngolo, oku vo, E Lazaro, vaika. O Lazaro owidi; kufwil' owu kafwidi ko, okala vo kadi ay' afwa bewang' e nding' a Jizu. O Lazaro osikamene, ovaikidi ova mbazi a nkala. O moko mandi mavwa zingw' e nlele. O Jizu vo, Nukutulul' e nlele miandi. Ekwe, e kiese kina mu wingi e, kwa Marta yo Maria bamona diak' e ndose a mpangi au! Ye ntond' o wingi, bayele tonda Jizu muna wau kavangidi. E ndonga yawonso imwene mama, isimbidi mo kikilu o sivika, akaka bena vo bakwikidi muna Mfumu.

EKONO 26.

NDWAK' A JIZU MUNA YERUSALEM.

Matai 21. 1-11, 14-17.

NKI' esivi diviokele, kavang' o Jizu? Edi dia fula Lazaro, e kuma kadi lumbu ya kekala wafwa. Engi ana basawidi Jizu, bawidi mama, kansi banungunwini diak' o kusaula. Bavovele mpe vo, tumvonda-vonda, ovo ke

wau ko, o wantu awonso bekwikila muna yandi.

O Jizu wau kazeye wo vo vonda bazolele kumvonda, wele kwandi diaka, fulu kiakaka, ke bafwete kumwena ko; bele amvavi kansi yandi ke bamoni. W' e kansi o Jizu vana fulu kina kekala, i kekala kaka y' alongoki andi? Ve. Edi kayizil' ova nsi kafw' omu kuma kieto. E kuma nkutu kayenda sweka-mena kwakuna, i kavingilang' e lumbu kiandi kia lufwa yavana kikwiza, kefwā. I mbangi kavovele kw' alongoki andi vo, Twend' ayendi muna Yerusalem, nkwenda sevelwa yo bundwa yo vondwa; kansi tu, lumbu yole kaka kina kietatu ntombokele kwame muna nkala. Alongoki ke bazolele wo wa ko wau; wa kansi kadi, edi bazolele benda yo Jizu kons' oku kekwenda. O Jizu ovitidi vana ntu a nzila; okalokala mpe bafinamene Yerusalem, badingalele; o Jizu vo, Nzolele yanatuka kuna Yerusalem, vana ntandu ebuluku, kansi o Jizu yandi kakadi y' ebuluku; e lumbu yawonso diatila kwandi kayend' ayidiatilanga tuka kuna ya kuna. O Jizu lenda dio kwandi o sia muna ntim' a konso muntu kansompek' ebuluku.

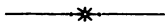
I mbangi o Jizu kavovele kw' alongoki andi wole vo, Nwenda kuna mpata-vata ina, sa

nwamon' ebuluku yo mwan' andi okangamene, nubong' ebuluku yo mwan' andi, nwatwala, e kuma kadi, nzeze wo v' o ndion' ovwidi dio, sompeka kekunsompeka dio. Alongoki bele, benda wan' ebuluku edi yo mwan' andi, dikangamene.

Bayatikidi o kangul' ebuluku, ondion' ovwidi dio vo, W' e kuma nukangwil' ebuluku diangani? Oyau vo, Mfumu ovwidi di' o mfunu; o muntu ndiona, vo kawa wo, o-yambwidi o mabuluku menda. Dinanga lungana v' ondiona wazola Mfumu Jizu, i diambu kesompekelang' e lekwa yandi kwa Jizu. Alongoki au ewole bele atwadi ebuluku kwa Jizu. I mbangi babongele e nlele miau, basidi mio vana ntandu ebuluku, o Jizu wele zangama vana ntandu.

O wantu ayingi bezidi bamona Jizu, e kuma kadi banwidi ovo yandi ofudidi Lazaro. O wantu awonso basimbidi o kembela Jizu yo kunyikil' e kimfumu. Babongele emiaka nlele miau, bayadidi mio muna nzila, ebuluku diadiatila; bavaswini mpe e kola ya nti, bayadidi yo muna nzila. O Jizu olueke mun' evata diampwena dia Yerusalem; e ndong' awonso izidi muna mvakala, izidi mona Jizu, musungul' a yingyana-ngyana; basimbidi o komana vana kena, yo kunyikil' e kimfumu.

Aya basawidi Jizu, una bawidi e kinsamu kia nkembeswa kekembeswanga, bayisawidi, ke bazolele wo ko; oku vo, Nkia kum' oyambwiling' e yingyana-ngyana yayikilang' e kimfumu? Kansi o Jizu ozolele o w' e yingyana-ngyana iyimbil' e nkunga mia kunkembela, kazolele kubayinga ko. O Jizu wazol' o wan' amaswa, o wan' amaswa mpe, bakunzol' o Jizu.

EKONO 27.

TEMPELO.

Luka 19. 47, 48; 20. 19, 20; 21. 37, 38.

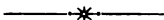
MWEKALA lumbu luampwena muna Yerusalem e nkumbu a lumbu, Tempelo (nzo a Nzambi). Kuna mbazi a lumbu kwabiza kikilu; o mavitu ma ziuk' e lumbu yawonsono; o wantu bayele mo kotanga, bayenda sambilanga Nzambi; kadi Nzambi ovwidi Tempelo andi. O Jizu mpe wele mo y' alongoki andi. A mpofo, y' avoka malu, muna banyendelanga, o Jizu mpe kakubawukilanga muna. Kaku-bamokenesang' o S' andi.

A yingyana-ngyana bayimbidi o lukembeso luandi muna nzo a Nzambi. E lumbu mvi-
mba, o Jizu kalongang' o mambu ma Nzambi

kwa wantu, o wantu mpe batoma unikina mawonsono, batoma yangalala kikilu.

Akak' antu ambi bezidi muna Tempelo, bezidi sokelanga Jizu yo seva yo fil' e mpaka ; kansi o Jizu muna unleka wandi, ovezele kwandi. Oku masika, okatukidi muna Tempelo wele kuna mbazi evata, kuna ntandu a mongo ; i kuna kasambila Nzambi kuna tombe.

O wantu ambi bazolele kak' o baka Jizu, bamvonda. Bavovazianini vo, Aweyi tufwete kumbakila? Akw' andi ndivo, ke bazolele twansimba ko. Mbula twenda muna Tempelo twambakila ; ovo tukunlend' o solola vana va yandi kaka, kuna tombe, ozevo tunkokekele o nsinga mun' elaka, twantwala kwa mfundi-si. I mau mama bamokenang' o wantu ambi una bafongelege ovamosi.

EKONO 28.

YUDA.

Yoani 12. 6. *Matai* 26. 3, 4, 14-16.

O Jizu alongoki kumi ye zole kekala yau. Awonsono bakunzol' e? O Pedro kakunzol' o Jizu ; o Yoani mpe kakunzola ; akaka diaka

mpe bakunzola; mosi kak' okatuka, win' ezina dia Yuda. Yandi walembi zola Jizu. Kansi kakuvukika kaka vo zola kanzolele. Oyandi wekala kaka ne banza vo, Nkadi ampemba. W' o Jizu kazaya w' o bi wekala ya Yuda e? Elo, kiau tu nki, kamona wo muna nsi' andi a ntima; alongoki akaka, edi babadika, o Yuda muntu abiza beni; e kuma kadi, o Yuda kafibanga Jizu muna zaka ntangwa; yo toma vovela kuna fuka kwa yandi, yo mokenena Nzambi ne i akaka.

Kansi o Yuda, ma kiakaka kazolele, eki kazolele, vwa. Edi kazolele kabak' o vwa kwayingi-yingi. Nkw' ebiki kikilu yo wivi. Alongoki bakala ye nkutu, dianu vo, ovo babakidi kak' e fimbongo, basidi fio muna nkutu. Alongoki vamosi balundidinge e nzimbu zau. Kansi muna nkutu ina, nzimbu zakete kaka zekala mo, e kuma kadi, asukami kwau. O Yuda i walundidinge e nkutu, muna zaka ntangwa kaviangulang' ezaka, kavwa kwandi, yandi amosi; ke wasa zaya muntu ko, kufwil' owu kena ko vo mwivi ankulu; nangu Jizu kaka watoma wo zaya. O Yuda muna ntangwa zawonso badikanga kak' e mbaka kafwete bak' e mbongo zayingi.

Ekiaka lumbu o wantu ambi una bafongele vamosi, oyandi Yuda mpe wele vana. Ubavo-

vese vo, Oyeno nuzolele baka Jizu, vana va yandi kak' e? Numpan' e nzimbu, yanuso-ngela kuna kekwendang' o fuku. Vo dikwenda kwa yau vo, Elo, tukufuta. O Yuda vo, Ekwa nukumfuta? Oku vo, Palata makumatatu. O Yuda ubavovese vo, Konso lumbu ikunutwasa kuna kukalanga Jizu yandi kaka. O wantu ambi, vo bawidi wo, bayangalele kikilu. E ngindu zabalukidi, oku vo, Owau twavita kunsimba, twamvonda.

O Yuda wele avutuka kwa Jizu. Kansi yandi kasamwin' alongoki edi kavangidi.

Kansi tu o Jizu ozeye mo, oma kavangidi; e kum' o Jizu ozeye e ngindu zandi zawonsono, ozeye mpe oma mevanganga Yuda, yo fuku yo mwini. Kufwila wau ko, o Jizu kasidi wo kunsamwina ko v' o mankani mambi mena muna ntim' andi otomene mo zaya.

EKONO 29.

NLEKELO AMBANINU. (NDAMBU 1.)

Luka 22. 7-14. Yoani 13. 1-17.

O JIZU ovovele kw' alongoki andi vo, Yavita vondwa, kansi e kolo kiafwidi ko, ndil' ekulu yen' o nlekelo muna Yerusalem. I mpovesa kavovesa Pedro yo Yoani vo, Nwenda muna

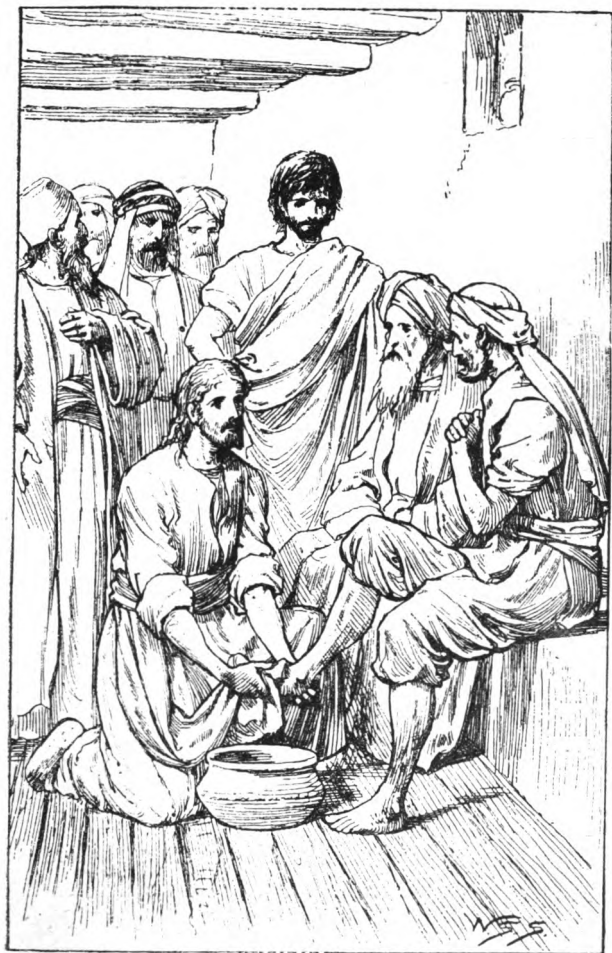
Yerusalem, nusinga mon' o muntu onete o mvungu, nunlanda yavana kekota muna nzo. O vwa-nzo sa kansompek' esuku. Nunsa-mwina vo, Fwa nsinga fwa, kansi nzolele dil' ekulu o nlekelo y' alongoki ame.

O Pedro yo Yoani, i ngyenda bayenda muna Yerusalem. Nani bawana? i 'yakala dinete o mvungu, banlende, wele kota muna nzo. O Pedro mpe yo Yoani bele mo kota, bavovese o vwa-nzo vo, O Jizu ozolele esuku dia dil' o nlekelo y' alongoki andi, e kolo kafwidi ko.

O vwa-nzo ubatwese kun' esuku dia ntandu, ubasongele esuku diampwena din' e lekwa yawonso, yo meza, yandu, mvungu a maza, ekuluwa dia sukulwil' o malu, ye mbasinga yo malonga. O Pedro yo Yoani babongele e mbolo, yo malavu, ye yaka lekwa, bakubikidi o nlekelo; bele avutuka, bele zingwila Jizu vo, O nlekelo ukubamene.

O Jizu wele y' alongoki andi awonsono muna nzo, o masika batombokele kun' esuku diantandu, yawonsono bafongele vana meza. O Yoani ofongele vana vena Jizu, e kuma kadi, o Jizu yandi kaluta zola kuna kw' alongoki awonsono.

Una bafongele kimfonga-mfonga vana nlekelo, o Jizu obongele etwaya, ovwete muna luketo, obongele o mvungu, obukwidi o maza,

O JIZU S' ESUKULANG' O MALU M' ALONGOKI.

obantikidi o sukul' o malu ma nlongoki andi, yo kungwila mun' etwaya kavwete. Vo kenda kwa Pedro, o Pedro vo, Omono kumfwene kunsukula malu ko.

O Pedro edi kayindula, e diambu diadina se dingi, ov' o Jizu kansukul' o malu, kakala nze selo; kansi o Jizu kakedi kwandi lulendo ko, edi kazolelele kaka kasong' e ngemb' a ngudi kw' alongoki andi.

O Jizu i bosi kavovese Pedro vo, Kala vo kisukula ko, nga kufwene kala wame ko; kansi mbene kuvelelesa. O Jizu kavelelese o ntim' a Pedro. O Pedro oyangalele, oku v' o Jizu se kasukul' o malu mandi. Alongoki awonso akwa ntima miavelela, Yuda kak' okatuka, o ntim' andi wazala yo bi, winiwa kwa Nkadi ampemba. Kansi kufwila wauna ko, o Jizu unsukwidi mpe o malu. Osongele kak' e ngemba kwa Yuda, wa muntu ambi, ona unsawidi. O Jizu una kamenè sukul' o malu m' alongoki andi, ofongele diaka, oyatikidi o kubamokesa.

Ubavovese vo, Nga nuzeye owu mpangidi kwa yeno e? Nsukwidi o malu meno, kufwil' owu ngina ko vo mono i Mfumu eno; nzolele kunulonga nwasongazianang' e ngemba kontwa kwa mono inusongel' e ngemb' a ngudi, nwazolaziananga yo sadiziana.

EKONO 30.

NLEKELO AMBANINU. (NDAMBU 2.)

Yoani 13. 21-30.

NUZEYE dio kweni e diambu diambi diakanini Yuda. O Jizu ozeye, wo vo, wantu ambi ketwala, bambaka, bamvonda. O Jizu nkenda zingi kamona muna kuma kia Yuda wakituka se muntu ambi, vo kamana kunsong' e ngemb' a ngudi.

O Jizu una kafongele vana nlekelo, y' alongoki andi awonsono, ubavovese vo, Mosi vovo nwina okunyekola kwa wantu ambi, yavondwa! Mosi kikilu vovo nwina yeno alongoki ame!

Alongoki awonso e ntantu zibabakidi, O Pedro vo, We mono e? O Yoani mpe vo, We mono e? konso muntu kaka vana bena ndivo, We mono e? kansi o Jizu, yau kàsamwina kana nani ovwidi diau diambu edi.

O Yoani wayekekele o ntu andi vana tulu kia Jizu; o Pedro ovovele e kimfundu-mfundu kwa Yoani, oku vo, Dodokolo, yuvul' o Mfumu, kana nani osong' o wantu ambi vana kena?

O Yoani oyuvwidi Jizu kuna kimfundu-mfundu vo, Nga nani vava twina? O Jizu

ovutwidi vo, Ndion' ovungidi yame e kwanga mun' elonga; (wau vo, kadi elonga diekala vana meza, o Jizu una kavungidi kak' e kwanga kiandi mun' elonga diadina, o nlongoki omosi mpe ovungidi m' o koko). I nani ndiona? I Yuda wavunga ya Jizu e kwanga mun' elonga. O Yoani i nzaya se kazay' e kinkita.

O Jizu ovovese Yuda vo, Wenda, wavanga man' okanini o vanga. O Yuda okatukidi mun' esuku. We kweyi kayele? Wele kwa wantu ambi, kez' abatwadi kwa Jizu, kuna tombe; kansi alongoki, edi babenze, lekwa yandi kele sumba; vo ke wau ko, nzimbu kele vana kw' asukami.

EKONO 31.

NLEKELO AMBANINU. (NDAMBU 3.)

Matai 26. 26-36. *Yoani* 16. 1-4; 18. 1-3.

UNA kiavw' o nlekelo, o Jizu obongele e kwanga, obukunwini kio, oku vo, E kiaki i to kiame kiki: se nkwenda fwa; nudia kio nwangindulwilanga. O Jizu obukwidi o malavu; oku vo, Nunua. Omama i menga mame mama; oma sa yabungukwa, yaza fwa: nunua mo, nwangindulwilanga.

O Jizu ubavovese vo, Kidia yeno diaka nlekelo ko, e kolo kiafwidi ko. Se nkwenda kwa Tata; mbula yanusisa, kansi vutuka diaka nsinga vutuka!

I mbangi bayimbidi o nkunga yau ekulu. Oku kwakwiziwa, o Jizu otelamene vana meza, wele muna mvakala, alongoki mpe bele alandi. Ovavan' ozevo se tombe; wauna bayelenge o Jizu wele abamokesanga vo, Se nkwenda fwa wau fuku, sisa sa nwansisa yeno awonso. Kansi vo dikwenda kwa Pedro ndivo, Omono kifwani kusisa ko; kwenda nkwenda yaku muna kingoyongo, yafwa yaku nkutu, kifwani kuyambula ko. Vo dikwenda kwa Jizu vo, Elo, e Pedro lenda kwaku, nana nkutu osinga vova vo kunzeye kwaku ko, i mbangi ovova diaka vo ku nkundi ame ko omam' o masika, wau kwaku ovova; e nsusu ke zikukùbila nkutu ko.

O Jizu otomene vovela kuna ngemba kw alongoki andi. Oku vo, Ke numoni ntantu muna wau nkwenda kwame ko. Kw' Es' ame nkwend' avutuka; ke mu kolo kingi ko, vutuka mvutuka diak' oku nwina. Vava nkala kun' ezulu, ikunukubikil' e fulu kiabiza nwiza kala. Inukanikini vo nuzolaziananga yeno ya yeno; nsinga twik' o Mwand' avelela wanufiaulwisa.

Oku se ntu, o Jizu wizidi kuna mpatu, e mpatu ina kayendanga y' alongoki andi; yo Yuda mpe ozeye yo. O Yuda ozevo, kweyi kena wau? Ozevo kuna kwin' o wantu ambi i kena. E ngiza kayiz' oku mpatu, yau sanga nwawa; ye ntwala katwal' e selo ya wantu ambi. E kuma kadi, vo i wantu awana, bazolele tum' e selo yau, iza baka Jizu.

EKONO 32.

MPATU.

Matai 26. 30-57. Yoani 18. 1-12.

O JIZU una kaluaka muna mpatu, ovovese alongoki andi vo badingalala vana, yavana kekwiza, atatu kaka bakatuka bayenda yandi. Nani yo nani? Pedro, Yakobo, yo Yoani. Ubafididi fitini; i bosi kabavovese vo, Ntantu zingi mona, se nkwenda samba; nusala vava, ke nuleki ko, nusamba kaka wau nsambang' omono. O Jizu otuntukidi kuna, vana fulu kia yandi kaka; ofukamene vana titi, obantikidi o sambil' o S' andi kansadisa. Ofokolwele e sambu kiandi, e kisia vo, E Tata vang' edi ozolele, kuvangi edi nzolele ko. Osambidi ye nsi a ntima yawonsono, omwene

kikilu e ntantu zayingi; ye ntantu o wingi o menga muna nitu mabantikidi o kukula vana ntoto. I bosi kavumbukidi, wele avutuka kwa Pedro, yo Yoani, yo Yakobo, kansi wenda wana baleka kwau. Ubasikamese, oku vo, Nusamba. Wele avutuka diaka, wele samba kw'Es' andi kansadisa muna mpasi zandi, ye ntantu; wizidi avutuka diaka kw'alongoki andi, wiza wana baleka kwau diaka. O Jizu wele samba diaka, o S' andi untumini o wanzio utukidi kun'ezulu, wiza kumfialwisa. Ke tuzeye wo ko, kana weyi kamvoves' o wanzio, edi tuzeye kaka, o wanzio wazola Jizu kikilu, yo toma vov' oma mangemba kwa yandi, yo kunsamwin' e nzola kanzolele o S' andi. O wanzio kasidi kala kolo ko, wele avutuka kwandi kun'ezulu kwa Nzambi.

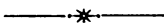
O Jizu wizidi avutuka diaka kw'alongoki andi, wiza wana balele kwau diaka. O Jizu ubasikamese, oku vo, Nusikama; vo i nyekodi, ofinamene. Vovo vau o Jizu kafudidi ko, batadikila muna mpatu, ndong' a wantu ibwembwena kaka; i selo ya wantu ambi muna Yerusalem. Bakala ye nsosolo, ye kodi, ye mini yau muna moko. O Yuda ovitidi o ntu, oyau balende, oyandi i kwend' asongelanga kuna kwina Jizu. O Yuda wizidi aye-lomoka kwa Jizu, umfibidi. Wa banza vo

zola kanzolele; o Jizu ozeye owu uvanga Yuda; unyuvwidi vo, E makangu, adieyi wizidi kwaku? y' edi umfibidi dieyi? O Jizu yandi katini, wele ayitwadi kwa wantu ambi. Ubavovese vo, Nga nani nuvavanga? Oyau vo, Jizu. O Jizu vo, I mono yuyu. Una kavovele wau, o wantu ambi awonsono, o Nzambi ovwidi kubasengol' o mambemba vana ntoto. O Jizu ovwidi owu katina kwandi, kansi yandi mpe katini, e kum' ozolele kwandi edi dia fwil' asumuki.

O wantu ambi bavumbukidi, o Nzambi wabayambwidi bavumbuka; o Jizu ubavovese vo. Ovo mono nuzolele baka, nuyambula alongoki ame benda kwau. Wonga wingi kikilu bamona, alongoki, kansi vava bawa wau, bayangalele kikilu, wau se bekwenda kwau; e kuma ke bazolele kwau fwa yo Jizu ko. O Pedro obongele o nsosolo andi osakidi o kutu kw' ekes' edimosi. O Pedro edi kazolele, banwana, kansi o Jizu kazolele wo ko; umvovese vo, Vutul' o nsosolo aku muna kutu; kala vo nzola wo, vava yadi samba kwa Nzambi, nga sa kantumin' e yazi ya wanzio wansadisa. O Jizu i bosu kaviakene o kutu kwa muntu ndiona, kusasukidi.

W' e kuma kalembale sambila kw' Es' andi katum' o wanzio? E kuma kadi, edi kazolele

kafwa, kinumana twavuluka; Kadi, kala v' o wanzio wiza bonga Jizu, kenda kun' ezulu, nga yeto awonsoo kuna bilungi twadi vwila. O Pedro y' alongoki akaka, bavwidi tina kwau, basisidi Jizu yandi amosi kaka, yo wantu ambi. Okuna basidi, babongele e mfumvu, bankangidi; bamvitisi ova ntu yaku Yerusalem. Oyandi mpe otomene londona nz' ememe.

EKONO 33.

NKALU MIA PEDRO.

Matai 26. 57-75.

O WANTU ambi, ana basawidi Jizu, balele e kintongi o fuku mvimba. Batumini kal' e selo yau yo makesa benda baka Jizu. Mun' esuku bekala, bavwidi fonga muna yandu izungidi esuku, bemokenanga yo si' e vuvu kia Jizu otwalwa. Bavovazianini vo, Vava keluaka, ku mfundu tukuntwala, twaza kumvonda.

Oku kwakwiziwa, o Jizu olueke, y' ana bele kumbaka. O wantu ambi bayangalele kikilu una bamwene kak' e kelezi. Bansikidikidi vana kati kw' esuku. Bayatikidi o kumvoves' o mambu ma luduku, oku vo, Nga nge i

Mwan' a Nzambi e? O Jizu vo, Elo! i mono yuyu; konso lumbu sanga nwambona, nkwezila muna matuti yo wanzio.

O wantu ambi, vo bawa wo, bayisawidi, oku vo, Se nuwe kweni nkutu oma kevovanga. Owu kevovanga, ndivo, Yandi i Mwan' a Nzambi; mbula kenda filwa kikilu kuna mfundu kavondwa. O Jizu odingalele kaka, yandi kavovi diambu kiau kolo kina kiamwono.

W' alongoki mpe weyi kaka? Bavwidi tina kwau. Yo Pedro mpe vo? O Pedro watoma vova vo Jizu kefwa yandi; owau se 'tinini kwandi mpe. Okalokal' o Pedro, oku vo, Mbula ngyenda tala una bekumvang' o Jizu. O Pedro wizidi kuna lumbu lua mbut' a nganga, okotele ko. Otekele luakila vana yanzala, wenda wan' e selo ya wantu ambi iyetelelanga vo tiya twau. E kielo kiatengomonwa, muna wau o Pedro se kafwete mwena Jizu muna kati kw' esuku katelamene, vana kati kwa wantu ambi.

O Pedro kazolele muntu kantona ko, ovo yandi i nlongoki a Jizu, e kuma kadi, wonga kena wau kavondwa. O Pedro una se keyetelelanga, valueke nkento, oku vo, Ongeye u nlongoki a Jizu. O Pedro, vo kawa wo ezakazaka dimbakidi; ovane o nkalu, oku

vo, Ke mono ko, kinzeye kwame nkutu ko, o muntu oyikidi.

Okalokal' okatukidi vana tiya, wele van' evitu; kansi vo kakedi vo fikolo, valueke diaka muntu, oku vo, Ngeye i nlongoki a Jizu, kieleka kikilu. O Pedro vo, Ve; ke mono kwame ko. I bosu kayele avutuka diaka vana tiya, obantikidi o moka ye selo ya wantu ambi. Kansi akaka batomene kuntona, ovo yandi wekalanga yo Jizu kuna mpatu, bamvovese vo, Kieleka kikilu tutomene wo zaya ov' ongeye i nlongoki a Jizu, omosi mpe kuna vo, Elo, yandi; yakumona kuna mpatu.

O Pedro obantikidi o bindumuk' e ndofi, yo van' e nkalu, ovo, ke yandi kwandi ko. Vava kavovanga mama, o Pedro owunikin' e nsusu ikokwele; i mbangi kayindul' edi diamvovesa Jizu, otadidi kuna kwina Jizu, o Jizu mpe ovilukidi kuna kwina Pedro, katoma kumona e mpolo. O Jizu untadididi kak' e tungununu, yandi kavovi diambu, kansi una kantungunwini kak' e tungununu, ne yandi kevovesa diambu, dia si' ozaya vo, Wa i Pedro yun' e? Wa nkundi ame, oyu wasi' o nsilu vo, Mono kefwā yandi? Wa se i nzol' andi eyi kwa mono e? Edi se kevovanga kwandi, ndivo, kanzeeye kwandi ko.

O Pedro, vovo vau, e nkenda zimbakidi, o ntima se wina ne wau ukuntendoka ; ovaikidi kikilu kuna mbazi, obantikidi o dila kwayi-
ngi. Okala vo kadi, o Pedro, e kieleka kiau, wanzola kikilu ; se yandi Nkadi ampemba wakwiza kumvukumuna, dianu se kevuni-
nanga vo, kanzeze ko. Kele v' o Pedro kaleki ko, kasamba kaka kuna mpatu basala, nga watoma kukenka, e nkenka, iviokele yayina. O Kristu tu, nsambila zingi ka-
sambilang' aka Nzambi muna kuma kia Pedro, o Nkadi ampemba kàkota muna mwand' andi kuna ntu kukwiziwa.

EKONO 34.

PONTIO PILATU.

Yoani 18. 22-40 ; 19. 1-16. *Matai* 26. 67, 68.

O FUKU-FUKU wawonsono, o Jizu otelamene kaka mun' esuku ; kawa mawonso mavovele Pedro, makumvana kikilu e ntantu. O wantu ambi bekala ne nkosi ye ngo, o Jizu n' ememe. Bantadidi e ntala a nkenonoka. Una kavikidi vova kaka mpova mosi, e selo kitelamene kinwende vana luse, oyandi mpe ozizidi kaka.

O JIZU VANA NDOSE A PILATU.

O mfundisi kasikamene ko, e kuma kadi ke kwakiele ko; muna diadi oyau se bafwanukinu kak' o vinga yaku leka mene-mene. Muna wau fuku una, a selo bele zinguluka Jizu, banwetele, yo seva, yo kumvum' o mete vana luse.

Ova kwakia, oku vo, Se tuntwadi kwa mfundisi. Bavaikidi kuna mbazi, bele yandi kwa mfundisi. O mfundisi ofongele vana kunda van' evitu dia lumbu luandi muna mvakala. Ezina diandi, Pontio Pilatu. Wau v' o mfundisi, o Jizu kantonene ko, oyuvwidi vo, O muntu ndioyu weyi kavangidi? Vo dikwenda kwa yau vo, Kimfumu kekwend' ayisaninge, ovo yandi i mfumu. O Pilatu oyuvwidi Jizu vo, Kamba ngeye i mfumu? o Jizu vo, Elo mono. Kansi o Pilatu, vo ketala, muntu abiza, kazolele kamvana tumbu ko. O wantu ambi vo bawa wo, bakololokele, oku vo, Ondioyo tu wakunkom' o unu van' ekuluzu! O Pilatu vo, Ke wau ko, mbula twanwanda kaka, ozevo, difwene.

O Pilatu ovene Jizu kwa makesa mantwala muna nzo manwanda; yo menga nkutu mambukidi kuna nima, mafwamfumukini vana nsi. A makesa basimbidi o kunseva, wau kavovele vo Yandi i mfumu. Bamvudidi o nlele, bamvwikidi e mvwatu mia kimfumu

mia matona ma nduwa, ye mbwaki. I mba-
ngi bavovele vo, se tusie mpe e kolowa vana
ntu andi. Bele bong' e nsende, bazingidi zo,
bavangidi e kolowa batensekele yo kuna ntu
andi. Oku vo, Mbula mpe twamvan' e
mvwala, basidi e mvwala vana koko kwandi;
okalokala batambwidi yo diaka, bankafidi yo
kuna ntu : bamfukamene, bambokolwele, ba-
mvovese vo, E mfumu ! E mfumu ! O Pilatu,
una kamona v' o makesa mambangikidi,
otwese Jizu kuna mvakala kuna kwekal' o
wantu ambi ; osongele Jizu kwa yau, oku vo,
Se nutadi o mfumu eno, yandi oyo ! E vuvu
kaka kakedi kiau ovo bamon' e nkenda za
kumon' o menga mekumfùmanga vana luse
luvwidi luala ye nsende, ye nima ivwidi ku-
mvilumuka, ivwikilu e nlele miabiza, banki-
twidi e yidi : o wantu ambi bekala kaka ne
nkosi ye ngo.

Ve ! i yau wau, Unkoma, unkoma ! yawo-
nsono kumosi kaka, Unkoma, unkoma van'
ekuluzu ! kufwil' owu kabavangidinge o ma-
wete mandi ko. O Pilatu vo, Wa nga kieleka
kikilu vo, nwakom' o mfumu eno e ? Vo
dikwenda kwa yau vo, Kafwani kikilu kala
mfumu eto ko. Muna mvakala se mwin'
eyokosa dia wantu, beyokoselang' okumosi.

Oku kwakwiziwa o Pilatu vo, Mbula

yayangidik' o wantu. Wabavovese vo, Numbonga nwenda koma kweno van' ekuluzu. Una bawa wau, bayangalele kikilu. A makesa bamvudidi e mvwatu mia kimfumu, bamvwi-kidi emiandi.

Ediadi diambi kikilu kavangidi o Pilatu; edi dia kunyambula kenda komwa! Se banzi tu, o Pilatu otomene badika vo, o Jizu muntu ambote, owau se unyambwidi kenda komwa, muna yangidik' ak' o wantu.

EKONO 35.

LUFWA LUA YUDA.

Matai 27. 3-5.

WA yau ntangwa ina yabwidinge mama, ozev' o Yuda kweyi kena? O wantu ambi bamvene e mbongo, mpanza makumatatu za palata: kansi mpe yandi Yuda, yandi kaya-ngaladi diaka. S' ekubanzanga, ovo, Ekwe omono kana nki yatekel' o Mfumu ame abiz' e? e diambu edi mu bi yavangidi. Ye nzimbu una nkutu kazolele zo diaka ko, owu kalunda zo nkutu kavwidi wo diaka ko. E kum' e bakilu kibi kabakila zo. I mpava kayenda vav' o wantu ambi. Oyau mpe balele e

kintongi o fuku-fuku, bavovanga kak' oma ma Jizu; elelo se mu nzo a Nzambi.

O Yuda otwese e mpanza makumatatu za palata muna moko mandi, omwenge zo vana nsi ven' o wantu ambi, oku vo, Diambu di' esumu kikilu yavangidi. Kansi oyau bawidi kwau kaka, ke bavwidi dio mfunu ko, edi kaka bazeye, dia Jizu kafwa. Banonene e nzimbu, bele zo sumbila mpatu au. Oyau vo, I maku momo. Vo i Yuda, ovaikidi kwandi wele kuvonda. Nangu nsinga kakanga muna nti, i bosi kavotek' esokolo mun' elaka, ova katakuka vanansi e nsingu izazukini.

Nkitimu a ntima kikilu wekala. Kansi o mbut' a nkitimu a ntima una wa mwand' a Yuda wayenda kuna Bilungi.

Diambi kikilu kavang' o Yuda dia kuvonda, ke mu sambila Nzambi kanloloka ko. O Yuda wina kuna Bilungi wau; o Jizu mpe osa kumfundisa muna lumbu kia lufundisu, kaza kumvovesa vo, Katuka kwaku u nkwa sibu!

EKONO 36.

EKULUZU. (NDAMBU 1.)

Luka 23. 26-34.

O WANTU ambi bayangalele kikilu una kia-

vene Pilatu o nswa, ov' o Jizu komwa kekomwa mun' ekuluzu. Bavangidi ekuluzu dia vimpa yole ya nti, batambikidi yo kwa Jizu kanata. Bankatwidi muna Yerusalem, bantwele kuna makanga, yo wantu ambi bayiza yandi.

O Jizu, e nitu ivwidi kunioka, y' owu kenda nkutu kavwidi wo ko, yo zit' o wingi. Kala vo ke muntu wiza kunatis' ekuluzu ko, nga sotola kadi dio sotola muna nzila.

Vekala mpe ye nsodiodio a wantu yamwenganga Jizu e nkenda. Akak' akento bazolele kikilu Jizu, bezidi anlandi ye dilu ; o Jizu una kabawidi, ovilukidi kuna bena, otomene kubavovesa vo, Ke nudidila muna kuma kiamene ko, nudidilanga muna kuma kieno yo wan' eno. W' e kuma nki kabavovesela vo, badidila muna kuma kia yau beni ? e kuma kadi, o Jizu otomene wo zaya v' o Nzambi, konso lumbu tumbula kekwiza tumbul' esi Yerusalem muna bi wau.

O Jizu vava kaluaka vana ntandu a mongo, a makesa bankomene mun' ekuluzu, bankomene e nsonso muna mbanzangala za moko, yo malu. Bavudidi e nlele miandi, bavangidi mio bela ya, bakayanini bela-bela muna muntu. Kansi vo batal' e kinkutu kiandi, oku vo, Mbula ke tubâka kio ko, okala vo kadi, ke kina nswiku ko ; i mpoletwa kiavolelwa kw'

NKOMW' EKULUZU.

ekesa dimosi muna nkas' a mienze. I nsanzw eyi yasanzw' e lekwa ya Jizu.

W' o Jizu kakusaul' e? Ve! walembalala kwandi kaka, nz' ememe. Kasambilang' o S' andi kiau kolo kina kekala van' ekuluzu; kavw' owu kavumbul' o ntu ko, kansi, vo i vova, lenda kwandi o vova kwa Nzambi. Kasambilanga muna kuma kia wantu ambi vo, E Tata ubaloloka, kadi ntungianu ke bazeye wo ko, owu bevanganga.

EKONO 37.

EKULUZU. (NDAMBU 2.)

Luka 23. 35-43.

O PONTIO PILATU osonekene e diambu diadi van' ekuluzu, ovo,

NDIOYU I JIZU WA NTINU A AYUDA.

Akinani i Ayuda? O wantu bekala muna Yuda ye Ngalili ye mbanza Yerusalem, i bayi-kilwang' e kiyuda.

O wantu ambi vo batanga mo kaka, basimbidi o seva, yo ninginis' e ntu, yo song' o tubini kwa Jizu, oku vo, W' e kamba vo nge i Mwan' a Nzambi, katuk' ovo 'kuluzu waku-lumuk' ova nsi. Lenda kwandi o vang' o

mambu mawonso, kansi edi kalutidi zola, dia fwa muna kuma ki' asumuki. O wantu ambi, oku vo, O Nzambi, kala vo uzola, nga kadi kuyambula wafwa van' ekuluzu ko. O S' andi, edi kanyambwila kafwa, katuvuluza.

Muna masambu mau emole mwekala makuluzu mole, O Jizu ye mivi miole bakomeno muna makuluzu mau amatatu. O mwivi owumosi usimbidi o seva Jizu, yo vova vo, E kamba vo ngeye i Mwan' a Nzambi, nkia kum' olembi kutuvuluzila? Vo i mosi, omwene kikilu e ntantu za masumu mandi, ozolele mpe kikilu Jizu. O mwivi wakele ye ntantu, ovovele kwa nkwa' andi vo, mayi mengi kikilu twavanga, yeto twayivavil' o komw' omu 'kuluzu, kansi vo i Jizu, kena y' esumu ko, I bosi kavovele kwa Jizu vo, Ungindula vav' okwiza yal' e kimfumu kiaku! O Jizu umvutwidi vo, Okala yame kun' ezulu o unu kiaki!

Ov' o Kristu wawil' o mwivi wansambila, edi kavangila wo, kasonga wo vo, vuluza kevuluza konso muntu okwikilanga vo, Yandi i Mwana a Nzambi wa Mvutuzi. Owau vo vekala muntu okwenda ku zulu osinga kumona.

EKONO 38.

EKULUZU. (NDAMBU 3.)

Yoani 19. 25, 30. *Matai* 27. 45-54.

O MARIA wa ngw' andi a Jizu, wizidi vo telama, ketalang' o Mwan' andi ofwa. Ntantu zingi kekala zau ye kinkenda muna kimona meso kamwene. Wazol' o Mwan' andi beni, oyu watomene kumvangang' o mawete, tuka kuna kiwan' aswa; yandi kavangi diambu diambi tuka kileke kiandi. Oyandi mpe otomene wo zaya, ovo yandi kikilu i Mwan' a Nzambi. O Jizu mpe ntantu zingi kamwen' o ngw' andi wina muna mpasi za nkenda.

O Yoani mpe kakwenda vana ven' ekuluzu, otelamene vana vena Maria. O Jizu edi kazo-
lele v' o Yoani kasala lunga-lung' o ngw' andi, e kuma kadi, ozeye wo, ovo sa kansisa. I mpova kavovele kwa ngw' andi vo, I mwan' aku oyu. I bosi kavovele diaka kwa Yoani vo, I ngw' aku mpe oyo! O Yoani mpe wau kawidi edi kavovele, obongele Maria kakala se ngw' andi, o Maria wele kala kuna nzo andi.

O Jizu ozolele kikilu o ngw' andi, dianu vo, vava kiakala vo se fwa, unyindwidi. Mpasi

zingi mpe kamon' o Jizu. I mbangi kavova vo, Ewina mfwa. O makesa mabongele e sipanzi, bavungidi muna dikaya, basomekene mun' etutu, bavena kwa Jizu kanua.

O Jizu mpe una kalevete kaka, oku vo, Divwidi, ofwidi. Vava kafwa, ozevo se ola tatu, ola sambanu kakala van' ekuluzu. O Mwand' andi wele kw' Es' andi, kansi vo i 'vimbu diandi disidi manama van' ekuluzu. Una kiakala v' o Jizu kafwidi ko, o Nzambi olangidi ko tombe, kasonga vo ekasi kena diau yo wantu awan' ambi. O Nzambi i mbangi kazakamese diak' o ntoto, o wantu awonso basimbidi o zakama; dianu vo, o Jizu vava kayambul' o moyo, akaka babantikidi o vova vo, Ondioyu onanga lungana, ovo yandi kikilu i Mwan' a Nzambi.

EKONO 39.

MAKESA.

Yoani 19. 32-37.

Oku kwakwiziwa, a makesa bezidi tala, ov' o Jizu ye mivi mifwidi, benda a ziki-ziki, una ke kwafwidi ko, o kuma. Batadidi o mwivi omosi, wau bamona vo kafwidi ko, bantolwele

yo malu, ofwidi. Batadidi diak' omosi, k-
fwidi mpe ko, bambukwini diak' o malu.
Batadidi diaka Jizu, kansi se wafwa, dianu
ke bantololwele o malu ko. Kansi ekes' edi-
mosi dibongele edionga, otopele dio muna
mpati za Jizu, o maza yo menga mafwamfu-
mukini vanansi. O Yoani mpe okedi muna
ngenga, una kiafwamfumukang' o menga.

O Jizu muna masika mavita, una kadidinge
o nlekelo ambaninu, kabukul' o malavu muna
mbungwa, kaza vova vo, Omama i menga
mame mama, mabungukidi muna kuma ki'
asumuki. I wau kiavaik' o menga mandi.
Edionga disisidi e vosi muna luvati lua Jizu;
yo muna luvati, yo moko, yo malu, vosi
nkutu; yo luse lumene kunsumamwa kwa
nsende, yo meso mavongol' e kinsanga, yo
menga mpe mavaika muna nitu andi. E
mpasi zazi katambwidi zawonso, kimana
twavw' owu tuvuluzilwa kwa Nzambi.

*
EKONO 40.

78-28 ZIAMI, 1880 I

Yoani 19. 38-42. Luka 23. 55, 56.

Matai, 27. 60.

VEKALA muntu amywama wazolana yo Jizu,
e nkumbu andi Yosef (o nkaz' a Maria ke

yandi ko); yandi wekala ye mpatu, muna mpatu yayina ikatoz' e ziami: kasikil' edi kavangila wauna, kasinga ziama, vava kadi fwa.

° Owau o Yosef, edi kabenze difwene wau, ovo kazik' o Mfumu Jizu muna ziami kiandi. Ziami kiabiza kikilu, ozevo ke mwasilu nkutu fwa una kwina ko.

O Yosef, i ngyenda kayenda kwa Pilatu, oku vo, Nzolele evimbu dia Jizu: nga ngyenda bonga, yayizikila kwame e? o Pilatu vo, ke diambu ko, nda bonga kwaku. O Yosef oyangalele kikilu una kawidi wau. Obongele efundu diabiza kebundil' evimbu; otwese mpe o makaya mansunga, wizidi yo wantu akaka, bavuz' e nsonso muna moko ma Jizu, yo malu, i bosi bakulumwini evimbu dia Jizu van' ekuluzu. O Yosef, i mbangi kazingidi e nlele muna ntu a fwa, emiaka muna luketo, obongele o makaya mansunga unsidi; i mbangi kayizidi natwa kw' anati, batwese kuna ziami kia Yosef.

Muna mpatu ina, mwekal' e mbeka yo nduka wina muna mbeka yayina, watozwa kwa Yosef, bele adiuki muna wau nduka una win' e mba ye tombe, balekes' evimbu dia Jizu, diau kaka muna nduka. Otomene vuvama kwandi, yandi kamoni diaka mpasi,

ngatu mona ntantu. O wantu ambi ke bavalakene vo kwau ko, Babongele etadi dianene bakakidi muna mwelo, ke mwakota muntu. Ke vena bulu ngatu nuni iviakan' e to kia Mfumu Jizu ko. O wanzio wizidi, wizidi yingilang' evimbu dia Mfumu Jizu, kufwil' owu walembi monekanga ko.

Akweyi kwakal' akento ana bazola Jizu? Van' ekuluzu batadidinge Jizu. Nkenda zingi kikilu bamona wau bamona Jizu ovai-kwang' o menga, yo kaluluka kwa Nzambi. Una bamwene Jizu okulumwinu vana nsi, banlende yakuna mpatu; bamwene mpe e nsiwa katomene siwa muna ziami: i mbangi bavovazianini vo, Yambula twabonga diak' e ma yansunga, twavanga y' o mazi mansunga masia vana vena Mfumu Jizu. O Yosef wasia yo kala, kansi kadi oyau mpe bazolele benda sia diaka, i ngyenda bayele kuna nkunda, bele kubik' e ma ya nsunga.

EKONO 41.

LUFULUKU LUA JIZU.

Marku 16. 1-6. *Luka* 24. 1-10.

Matai 28. 9, 10.

O MFUMU JIZU una kiakala vo se lumbu yole

tuka kafwila, akento awana banzolele, bele muna mpatu una ke kwavungukidi ko. Una se bekwendanga, bavovazianini vo, Nkia nkota tukota muna nkala? muna wau mwakakw' etadi muna mwelo, etadi mpe ndivo dianene-nene, ke tulendi dio vengomona ko. Akento ke basidi vw' owu bavanga ko. Okalokala una balueke vana nkala benda wan' etadi diavengomonwa. Akento bayatikidi o kiololoka yo wonga, kasikila wantu ambi bavengomwene dio, bawombol' evimbu dia Mfumu Jizu. Ediadi diabasidi e ntantu, ye ntim' e bititi: vo batala muna nkala, bamona, o Jizu kena mo ko. Vovo vau mpe bamona se wanzio utelamene vana bena, uyedima kaka nze ntangwa. Akento ezaka-zaka diabalukidi, o wanzio mpe vo kamona wau, otomene vova kwa yau vo, Ke numoni wonga ko; nzeye wo vo Jizu nuvavanga; kena vo diaka ko, ofulukidi kwandi. Se ke nuzeye wo diaka ko e? una kavova, ova kakomeno ko, ovo fuluka diaka kesa fuluk' e? I bosi kavovele vo, se nwizi tala nkutu vana kalele o Jizu. Batadidi; i mbangi kavovele vo, Nulundumuka nswalu, nwenda zingwil' alongoki andi vo, o Jizu ofulukidi kwandi, w' ele nkutu, sa nwamona.

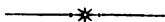
Akento bayangalele kikilu, balundumukini

benda samwin' alongoki. Kansi una se bekwendanga bawananini yo Jizu yandi beni. Kasidi kala ne i wau kateka kalanga ko; • Yandi kakadi ya nkukwil' a kinsanga; wawwa kunguka; Yandi katovokwa nitu, ne i vava kanatang' ekuluzu diandi; kesa yela diaka ko, musungula fwa diaka.

Kiese kingi bamon' akento, wau bamona bafukamene vana nsi, basimbinini o malu mandi kakutumuka, i bosi basimbidi o kunkunda. Kansi, kufwila wauna ko, e fiwonga mpe bekala fiau; kansi o Jizu vo, Ke numoni wonga ko.

O Jizu ubatumini vo, Nwenda zingwil' abunzi ame vo, sanga twamonana diaka. Aki nani kayikiding' e kimbunzi, o Jizu? Alongoki andi.

Akento balundumukini, ne i wau uvovele Jizu, kuna kw' alongoki, oku vo, Wanzio tumwene, yo Mfumu Jizu mpe tumwene, yandi okiyanga kwandi, sa nkutu nwamona! Kansi, vo i alongoki, yau ke bakwikila.

EKONO 42-

MARIA O MAGDALINI.

Yoani 20. 1-19.

DIAYOVOKA kala, edi di' akento ole ben' ezina dia Maria, o ngw' andi a Jizu, omosi i nsanga a Lazaru. Kansi vakala diaka wakaka wekal' ezina dia Maria o Magdalini. Yandi i wavit' o kwiz' oku nkala; vava ke kialueke akento akaka ko. Una kalueke, okengelele muna nkala, yandi kamoni wanzio; olundumukini wele zingwila Pedro yo Yoani vo, O Jizu kena mo ko muna nkala; wonga wingi nkutu mona, e kuma, kan' o wantu ambi benda kumbonga, ke twakumona diaka. O Yoani yo Pedro balundumukini kikilu e ntinu, o Yoani oviokele e ntinu za Pedro, ovitidi vana mwelo a nkala, okengelele muna kati, omon' efundu diankatu disidi mo. O Pedro vava kaluaka, okotele mo, wenda wan' efundu ditomene bundikwa; o Yoani mpe wele kota; i mbangi kayindul' edi diavova Jizu, edi dia fuluka diaka. E diambu mpe yamu ludi, wafulukidi, kasis' e ziami kiandi. O Pedro yo Yoani bavaikidi kwau muna nduka, bele avutuka kuna nzo zau: kansi o wanzio, wau ke bamoni.

Wa kiau kolo eki, ozevo, o Maria o Magda-

lini, kweyi kena? Vana mwelo a nkala kwandi kadididinge, yandi amosi, e kuma kadi, o Yoani yo Pedro, bavutukidi kwau muna nzo zau. Una kakedi kolo, okengelele muna nduka, omona se lumoni luabiza; lua

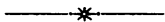
O MARIA O MAGDALINI
OLUNDUMUKINI, WE-
LE ZINGWILA PEDRO
YO YOANI VO, O JIZU
KENA MO KO, MUNA
NKALA !

wanzio wole, omosi kuna mfilu a ntu a Jizu, omosi kuna ndambilu a malu bafongele.

O wanzio uvovele kwa Maria vo, Mu nkia kum' odidilanga? Oyandi osiamanene kaka yo dila, yo vova vo, Kana nkia wantu bezidi

bonga Mfumu Jizu, kikumonanga ko. Una kafudidi kaka wau, owunikina se nding' oku kafididi e nima, oku vo, Nkia diambu odidilanga? Ovengozioka, oyu ovovele kanzeze ko; edi kabenze i mvati. Wele kunyuvula, oku vo, Vozevo ngeye umbongele, unzingwila kons' oku unsidi, ngyenda kumbonga. E ndinga ibokele diaka vo, E Maria! Otome ne sungamen' e ndinga yayina, ovengoziokele, omona, i Jizu. E kiese kimbakidi kikilu wau kamwene o Mfumu, wa Mfumu andi, oyu kaluta zola beni! Kansi o Jizu mpe kazolele dingalala yandi ko. Untumini kenda zingwil' alongoki andi vo wafulukidi kwandi. Oku vo, Yavita kwenda kw' Es' ame kun' ezulu, kansi monanin' ekulu y' alongoki ame.

O Maria wele zingula kw' alongoki. Alongoki ozevo dila kwau bedilanga. Oma meovanga Maria ke bekwikilanga mo kwau ko. O Maria oyangalele kikilu, muna wau kayele avavi Jizu, Yandi i muntu antete wamona Jizu oku meso, vava kafuluka.

EKONO 43.

AKUNDI WOLE.

Iuka 24. 13-48.

O MASIKA ma lumbu kia fuluka Mfumu Jizu,

akala wole bele mun' evinza, bele amoken' e moko ya Jizu, wauna bayelenge. Tuka kafulukila ke bamwene ko: bamokenene kak' e moko yandi yawonso, ye nkomwa kakomwa van' ekuluzu. E moko yayi yabavene kikilu e ntantu muna ntima. Oku se ntu, valueke muntu, wizidi kubayikama, wizidi abamokenesa, edi babenze nkutu nzenza, kansi oku mpe, vo betala, batungununa, nzitu a muntu kikilu kena. Ubayuvwidi vo, mu nkia kuma nukafalelanga? kadi mona inumwene numokenang' oma mantantu. Vo dikwenda kwa yau vo, Elo! kieleka mambu mantantu tumokenanga; kwawidi ele nsangu za Jizu kana kweyi kena ko e? Mambu mengi m' esivi kavangidinge, kasasulang' empofo, yo mababa katumbulwisa mo, ye ndonga kalongang' o wantu o malongi ma Nzambi; ye nzola banzolele o wantu; kansi oku kwakwiziwa s' ekomeno van' ekuluzu. Edi twabanza, yandi i Mvuluzi, kansi owau e vuvu kibangukidi, nangu ke Mvuluzi ko; e kuma kadi wafwidi kwandi, nangu nkutu ke tukumona diaka ko. O nzenz' omwene e ntantu muna kuma ki' akala yau ewole, bakafalele; obantikidi o kubamokesa, yo kubalanga v' o Jizu yandi i Mwan' a Nzambi, edi kakomenwa, kavuluz' o wantu, osa fuluka diaka, kaza kwenda kw' Es'

andi kun' ezulu. Mambu mengi makaka kavovele. O makono mawonsono muna nkanda a Nzambi, ubalongele; omaka mambu mayingi ke bazeye ko. Batomene kunwa kikilu; ke basidi mona diaka ntantu ko, wau bawidinge mana kavovelenge.

Okalokala balueke kuna nzo au: oyandi nzenza, edi se kena diau, kenda kwandi; oyau bandokele vo, Leka kwaku omu nzo eto, tal' ele e tombe se kibukama, wiza twadi' o nlekelo i bosi tuleka kweto, dodokolo diaku wiza kota. Vo dikwenda kwa yandi vo, Ndweke; wele kota muna nzo. Bakubikidi o nlekelo, bavwende vana madia, yau etatu; o nzenza vava kavasun' e kwanga, osambidi Nzambi; i ntona bakuntona; oyau vo, i Mfumu yuyu. Vana vau ovempokele, yandi kaziula kielo.

I bosi bayindwidi oma mavova Jizu kwa yau; bavovele diaka vo, E ntima mieto ke mitomene kuluka ko wau e? wau katomene vova kwa yeto e? nga ke tuyangalele ko e? wau katuzingulwidinge oma mena muna nkand' a Nzambi, yo kutubakil' e baka, yau e? Mpangu edi nubanza, o wantu awana bamon' o tulu wau fuku una? Ve! ye fitulu nkutu ke basa fio mona ko. Oyau vo, Yambula twenda zingwil' alongoki vo, Jizu itutuka mona. Bele, wau fuku una, kina Yerusalem.

Alongoki bele wanuka mun' esuku bayiziki-didi, ke mwakota wantu ambi, bayambwidi kak' akundi au benda kota kwau.

Oyau vo baluaka, oku vo, Jizu tumwene; yeto ketuka kiyanga yau, kansi ke tusidi kuntonekena ko, yavana twadia yandi o nlekelo, kabongèle e kwanga katonda kw' Es' andi kun' ezulu; i mbangi kavempokele. Alongoki' oku vo, vena mpe y' akento bamwene, ye Pedro mpe kakumona. Kansi una se bemokenenanga mama ma Jizu, basalukilwa; se Jizu watelama vana kati kwa nsika bena, mun' esuku; e kielo, ozevo kiabindama, i nsengomoka kasengomokene yiyi. Alongoki, o wonga wababakidi, ke basidi wo kwikila ko. Kieleka kikilu, i yandi kibeni Jizu yuna.

O Jizu otomene kubayuvula vo, Nkia kuma nukumbwen' o wonga? se nutadi o moko mame yo malu, i mono kwame yuyu. O Jizu i nsonga kasong' alongoki andi e fu ya nsonso muna moko mandi yo malu, ye fu ki' edionga muna luvati luandi. Alongoki una batomene zaya ov' oyandi kikilu i ndioyu badididinge, bayangalele kikilu, wau bamwene, e kuma kadi, vila kabavil' oku meso. Bazeye wo mpe v' o Jizu ovwidi kubalolok' e ntina batinini, oyandi Jizu o nua nkutu kasidi wo kubabawina ko; o Pedro, ndioyu nkutu, kakunlo-

loka, e kuma kadi, ozeye wo vo wanzola kikilu, ye kisi' ozaya vo, e ntantu zingi kamona mun' owu kavangidi. Alongoki bavwidi yenganana kaka, balembi vava nkutu owu bakwikila wo v' o Jizu se muntu ofuluka diaka.

O Jizu una kamwene vo ke bekwikilanga wo ko, wabayuvwidi, oku vo, Nga ke nwina ya ma kiadia ko e? Alongoki bamvene e fimbolo fitukidi vana madia mau, yo wiki mpe; o Jizu otambwidi, odidi, batoma mona vo moyo kikilu kena. Oku se ntu, ubalongele, ye mfwa kafwa, y' edi dia kwenda se kekwenenda kun' ezulu kw' Es' andi, kenda kubasambila. Mau masika mana makiese kikilu kw' alongoki. Ke ne i masika mana mekele Jizu oku ntantu ko, E ntantu zandi owau zaviokele, kesa mona diaka ntantu ko.

EKONO 44.

TOMA.

Yoani 20. 24-31.

O MASIKA mana ma sengomoka Jizu kw' alongoki andi, o nlongoki mosi kakala vo ko. E nkumbu andi Toma. Ke kiazayakana ko kana nkia kuma kakondelwa vo. Una bamwene Toma, banzingulwidi vo, O Jizu twamwene; muna masika ma lumbu kiantete

kia lumingu i twamona, kakwiz' omu 'suku, wau twafongele kweto, kakutumokesa nkutu. Kieleka tutomene zaya wo, Yandi kibeni kikilu. Okala vo kadi, kakutusong' e fu yandi ya nsonso muna moko yo malu, yo muna luvati luasukw' edionga. O Toma vo kawa wo, oku vo, Kifwani wo kwikila ko, e nkwikila mfwete wo kwikila, nangu mono beni yamona, yaza si' e nlembo miamene muna fu yandi ya nsonso, yo malu, yo moko, yo luvati luasukw' edionga, i mbangi nkwikila wo.

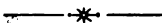
Diambu diambi kikilu diadina kwa yandi Toma, diavunisanga mamana; ng' edi difwene kwa yandi dia yindula kak'o nsilu wasia Jizu, ovo, wau kefwa, fuluka diaka kefuluka muna lumbu kietatu.

O Jizu kufwila owu kelembi monekanga kwa Toma ko, oma mevovanga Toma mau kewanga, e kuma kadi, kons' ova ven' alongo-ki andi, Oyandi mpe i kena, yo w' e mvovo miau miawonso muna Unzambi wandi. Muna masika masika oma lumbu ki antete kia lumingu, alongo-ki bafongele diaka vambosi muna esuka, elele yo Toma mpe, batomene bindi yelo ke mwakoti atanta, kansi kadi babeye wo kiau vo Jizu lenda kwandi o kwenda ikota, kufwila una yabindama ko. I

mu kaluakidi mpe. Bantadididi una katelamene kaka vana kati kw' esuku; ubavovese vo, Nukala yo luvuvamu! I bosi kavovese Toma vo, Se wizi, o moko mame mau oma, yo malu mame mau oma, yo luvati luame luau olu, toma si' e nlembo miaku muna fu yawonso.

O Toma, i mbangi kazaya wo vo, oma kafianzwininge, wa kawidi mo; e nsoni ye ntantu zimbakidi.

Otomene wo zaya kikilu vo yandi i Jizu kibeni; i mbangi kakalulukidi vo, E Mfumu ame, e Nzambi ame! O Jizu umvovese vo, Owau otomene mona, i mbangi se 'kwikidi; akwa nsambu awana balembale mona, bakwikila. O Jizu otomene loloka Toma muna mama kavovele, kadi oyandi Toma, e diambu laya dilaya ovo zola kikilu katomene zola Jizu.

EKONO 45.

MINU-ETE.

Yoani 21. 1-19.

O Jizu ovovese alongoki andi vo benda kun' evinza, i mbangi kabavovese vo, Yaza kwiza kunutala diaka. Batelamene muna

Yerusalem, bele kuna Ngalili, e nsi bateka kalanga yo Jizu. Bakala ye nzaza van' eya-nga dia nsi au, zina babakidinge e mbizi za maza.

Vakedi lumbu o Pedro ovovele vo, Mbizi zame nkwend' abaki, alongoki akaka mpe vo, Ke diambu ko, tukwenda yaku. Bele tub' o manda mau o fuku mvimba, kansi yau ke babaki nkutu ma. Oku mene-mene bavwidi yoya ye nzala. Batala kun' eseke, bamona se muntu otelamene van' ekumu dia maza. Ke banzeye ko, kana nani. O muntu ndiona ubabokele, oku vo, E wana, nga nwina yo di' e? Oyau vo, Ve! ke twina ya dia ko; okala vo kadi, ke babakidi mbizi ko, o fuku mvimba. Oyandi ndiona, oku vo, Nutub' ekonde dien' oku koko kwa nene kwa nzaza, mpandi sanga nwabaka ye mbizi. Bavangidi una bavoveso kwa ndiona, babakidi e mbizi zayingi; ye mbizi o wingi ekonde nkutu balembi dio tunta muna maza.

O Yoani, i mbangi kakuntona, ovovele kwa Pedro vo, Anki i Mfumu yuna. O Pedro una kawidi wo, oyangalele kikilu, otakukidi muna maza, wele asiensi kuna kwa Jizu nswalu-nswalu. Akaka bele alandi muna nzaza, ye mbizi zau za maza. O Jizu otomene wo zaya vo mabibi mengi bemona ye

NSENGOMOK' AKAK' A JIZU KW' ALONGOKI ANDI.

nzala. Vana ndambu a maza vawanw' o tiya ye mbizi a maza van' eziku ye kwanga mpe.

Diabiza kikilu kavang' o Jizu, dina dia dikila alongoki andi befw' e nzala. O Jizu ubavovese vo, Nutwal' ezaka mbizi nubakidi. O Pedro wele tunt' ekonde oku 'seke; omona nkama yo makumatatu ya mbizi zampwena zifwidi mo. Esivi dianene diadi kavang' o Jizu. O Jizu, oku vo, Se nwizi adie. Yawonso bele fonga vana madia badila vamosi. O Jizu obongele e kwanga ubakayanisi, okayanisi diak' e mbizi za maza. Alongoki, i mbangi tu, batoma mon' e ziku, ovo i Jizu kikilu yuna wabasansidinge. I ndi' eyi badi-didinge ovamosi yo Jizu vava kafwidi ko, owau kafulukidi mpe badididi diaka vamosi: batomenewo zaya mpe vo, kekala yau kolo ko.

Una baman' o dia, o Jizu oyuvwidi Pedro vo, Nga unzolel' e? O Pedro vo, Inget' e Mfumu, ongeye otomene wo zaya kwaku vo izolele. O Jizu umvovese vo, wenda dikil' e yiméme-méme yame (mpangu wauna edi kavovele, wenda long' o wantu akaka bakwikila, banzola: wenda zingwil' o wantu o mavangu mame).

Ana belandanga Mfumu Jizu, i mameme mandi, ana betoma kubalonganga i ndikila bedikilanga mo; i dianu beyikilwanga vo,

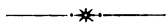
avungudi, ana belongang' ekambi dia minkwikizi, ovo nsa ; o madia bevana, i madia ma mianda, ke ma vumu ko ; o madia mama i mambu ma Mfumu Jizu, y' oma ma nzol' andi, mayindulwa kwa yau, mawokes' e nzol' au, yo lukanu luau lua toma kunlanda yo lemvokela.

O Pedro wazola kikilu Jizu, o Jizu mpe kazaya wo e ziku. Kansi kufwila una ko, o Jizu unyuvwidi diaka vo, Nga unzolele e? O Pedro, o wonga umbakidi wa Jizu, unkwa kala vo, kekwikilanga wo ko, ovo, zola kanzolele ; i mpova kavovele vo, E Mfumu, ongeye ozeye mawonso, ozeye mpe wo vo izolele. O Jizu umvovese diaka vo, Dikil' o mameme mame. Wau v' o Pedro ozolele Jizu, ovangidi owu kazolele, wele alongi o wantu.

Oyeno atangi mpe aweyi? Nuzolele Jizu e? Aweyi nuvutula, ovo nuyuvulwa kwa Jizu ovo, Nunzolele e? Ovo e kieleka kiau vo nuzolele Jizu, numeng' o tuvunu, nusins' o lembama, yo lemvokela, yo yangidika Jizu muna lumbu yau ekulu.

We mu nkia kum' ele o Jizu, kayuvulwilinga Pedro e ngyuvu zakwaminini, ovo, Nga unzolele? E kum' o Pedro, nkalu ntatu kavanini Jizu vo, Kinzeze ko ; dianu o Jizu kazolèle o kunw' e ngw' etatu, ovo unzolele.

I mbangi kasamwini oma mekwiza kwa Pedro, ova kenunuva. Umvovese vo, vava wekala ntaudi wayele abembelanga konso van' ozolele, kansi vav' okala vo, se nunu, wantu besa kunata, bananik' o moko, bafila kuna kuzolele ko. O Jizu edi kavovele wauna, kadi wantu kikilu besinga kunanik' o moko van' ekuluzu, bankoma ne i Jizu wakomwa van' ekuluzu. Edi besinga kunkomena, muna wau kazolele Jizu; o Pedro kafwani wo vutukila diaka ko, ovo, o Jizu, se kanzeye ko; o Pedro kekala diaka ya lulendo ne i wau kekala ko. O Pedro kasiamanana kak' o sambila Nzambi kamvengesa muna masumu.

EKONO 46.

NTOMBOK' A JIZU.

Matai 28. 16-20. *Luka* 24. 46.

Mavangu 1. 4-14.

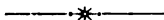
O Jizu kakwiza talanga kak' alongoki andi una kafulukaka; kansi kadi se kanangini yau ne i vava kateka kala ko.

Ubazingulwidi vo, wavita kwenda kwandi kun' ezulu kw' Es' andi. Ovovele vo, Ovo ngyele kwame, numwanganis' e nsangu ame kwa wantu awonso; nuzingula mpe kw' awana

bankoma, ovo, ikubaloloka vozevo bemon' e ntantu. O Mwand' aveler' osinga kulumuka kun' ezulu, okala vo, kadi, o Tata wasila vo wavita kuntuma : nukala kaka muna Yerusalem yavana kekwiza. Vo i mono, nkala kaka yeno e lumbu yawonso, kana una vo, ke nukumbona ko. E tandu mvu wonso mvutuka diaka. Alongoki bayuvwidi Jizu vo, Nkia lumbu ovutuka? O Jizu ovolochele kwandi, e lumbu, kiau kasamuna.

Ekiaka lumbu o Jizu wele y' alongoki andi vana ntandu a mongo, osambidi yau vamosi, i mbangi kananini o moko mandi ubasambwidi. Wau kevanganga mama, wizidi bongwa, kenda kun' ezulu, etuti una diayizidi, dimfukidi muna meso m' alongoki andi. Oyau basimbidi kak' o tala mun' ezulu mukwend' etuti, sumbate yavana diapumuka muna meso mau. Okalokala se nding' a muntu ovovanga kwa yau, bavengoziokhele, bamon' o wanzio wole utelamene vana bena, utomene vwat' e mvwatu milezima. Ubayuvwidi vo, mu nkia kuma nusilang' e tuku-tuku kun' ezulu? o Jizu kwiza diaka kekwiza konso lumbu. Alongoki bele avutuka kwau kuna Yerusalem bavingil' o Mwand' avelela. Nang' edi nwina diau, ku fwidi basala, wau kiayenda kwandi Jizu. Ve! kwandi, e kuma kadi batomene wo zaya,

ovo fulu kele kubakubika kun' ezulu, bekwenda kala yandi yakwele mvu; ediadi i diabavene e kiese didi.

EKONO 47.

PEDRO MUNA PELEZO.

Mavangu 2. 12. 1-23.

O Jizu wasala sila vo, tuma ketum' o Mwand' avelela, ke bakal' ansona. Ovangidi mpe wo; una kayenda kw' Es' andi, otumini o Mwand' avelela; i mbangi alongoki babantikidi o mokenesa Jizu kw' esi Yerusalem, ana bamvondele. Oku vo, Yeno nwakoma Jizu wa Mwan' a Nzambi; wafulukidi kwandi, owau nkutu wayele fonga vana kunda ki' Es' andi; kansi kadi ozolele o kunuloloka, yo kunuvan' o Mwand' avelela. Akak' antu ambi bamwene kikilu e ntantu muna wau bavangidi Jizu, bandodokele kabaloloka; kansi, vo i akaka, ke bamwene kwau nkutu fintantu ko, bazolele diaka nkutu bavond' alongoki.

Mfumu mosi yambi yasak' o ntu a Yakobo muna nsosolo, wele bindikila Pedro muna pelezo, edi kena diau kamvonda-vonda. A makesa bezidi kanga Pedro muna luvambu yo moko yo malu, batomene bind' e kielo,

antu balangididi vana mwelo kuna mbazi, ke mwakotwa kwa muntu akaka. A makangu ma Pedro bamene fumana kaka, e kuma wau kisilu Pedro muna pelezo; ke bavwidi mpe owu benda kunkatula ko. Diadi kaka bafwete vanga, edi dia sambila Nzambi kavuluza Pedro; i wauna mpe bavanga wo. O fuku-fuku balele e kintongi kia sambilang' aka Mfumu Nzambi.

O mfumu ambi vo, Mbazi mene mvondesa Pedro! Kansi mpe o Nzambi kazolele yambula Pedro kavondwa ko; i ntuma katum' o wanzio wandi wenda tayisa Pedro muna pelezo. O wanzio kwenda kwandi muna pelezo, ke mu ziula nkutu e kielo ko. O wanzio una wayiza, ozevo se fuku, o Pedro mpe ku tulu; y' oku y' oku ekesa, o Pedro vana kati, bakanganisi o luvambu muna yau etatu. O Pedro ovodokele kwandi, e kum' ozeye wo vo, o Nzambi wanzola, kena diambu ko. O wanzio ukotele, e tombe zevo mun' e mbalanda muna nzo a pelezo. W' o Pedro sa kamona w' o wanzio e? Elo! omona wo, okala vo kadi, wasemenena ne ntangwa, uminikini e pelezo yawonso.

O wanzio unlavwini muna luvati, untongekele, o luvambu muna moko lusionokene; i mbangi kavova vo, Vwat' o nlele aku, e Pedro;

o Pedro ovwete. O wanzio vo, Se undandi, o wanzio ovitidi kuna ntu, o Pedro kuna nima. Bele avioki muna kati kwa pelezo yakuna mbazi; kansi o muntu wina muna mwelo kasidi kubamona ko, e kuma kadi, o Nzambi ku lo kia tulu kansidi. O Pedro nkutu kakiololoka wo; edi kabenze, ndozi andi kelonganga, edi kabenze mpe vo, kamwene wanzio waludi ko.

Oku kwakwiziwa bezidi bulangan' evitu dia tadi diabindama; o wanzio kakedi ya nsabi abindwila ko, una katadidi kak' evitu, diau beni diziukidi, disididi Pedro yo wanzio e nzila bavaika kwau. Bavaikidi yamuna mvakala, o wanzio kuna ntu, o Pedro kuna nima, una bena kak' e pi-i, kana vova nkutu. O wantu awonso bavwidi leka, yau ke bazayi vo wanzio uviokelang' omu mvakala. O wanzio mvakala mosi kaka kamviokesa, una wezole wele kwandi kun' ezulu, osisidi Pedro yandi kaka muna mvakala. O Pedro odingalele, otomene yindul' edi diesivi dituka vangama. Mono ntuka kala muna pelezo, owau o Mfumu Nzambi untumini o wanzio wandi wizidi kumpaikisa. O mfumu tu edi kakanini kampond' o mbazi, owau se kifwani yavondwa diaka ko. Kielek' o Pedro, katonda kiki-lu Nzambi muna wauna kavangidi kwa yandi.

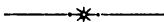
O Pedro mpe kasidi kala kolo kiayingi ko, wele kota muna nzo a nkento amunkwikizi kazayanini yandi; una kalueke, ododele e kielo, aya bavwidi e nzo, ozevo ke balele ko. We kuma ke balekele ko? e kuma kadi yandi nkento ona, edi kawidi ndivo, o mfumu sa kavondesa Pedro; dianu bafongele o fuku-fuku basambilanga Nzambi: una se besambanga, bawunikina, i ndodela kuna mwelo, una tombe, yau ke bazayi kana nani.

E dumbelele kin' e nkumbu a Roda, wele kuna mwelo, o wonga waziwil' e kielo mpe umbakidi, nkwa kala vo wantu ambi bekwiza vond' o nkento ndiona, y' akundi andi kumosi I ngunikina kawunikina vana mwelo, katoma wa, kana nani wina vana mbazi; una kawidi e nding' a Pedro kuna mbazi, eyangi dimbakidi, e kum' e nding' andi otomene yo sungamena, kasidi kunyuvula nkutu ko, ovo, Nga ndiona i Pedro e? Otomene zaya kikilu ovo i yandi yun' o Pedro; y' epùpùpu diayingi, e kielo kiau kaziula, olundumukini wele zingwil' o mfumu ankento ye minkwikizi miakaka, ubavovese vo, O Pedro wina vana mwelo. Kansi vo dikwenda kwa yau vo, Ve! nangu ke yandi ko, okala vo kadi, o Pedro wacomwa muna pelezo. Oyandi vo, Kieleka kikilu yandi i Pedro.

Wau bevovanga wau, o Pedro mpe kwakuna, osimbidi ak' o dodela, kadi kemonanga muntu unziwila kielo ko. Omosi otelamene, wele ziul' e kielo, una bamona vo, i Pedro ludi, basimbidi o sivika; banyuvwidi vo, We, nkia mpaik' ovaikidi muna pelezo? O Pedro ovovele muna mfundu bakal' e pi-i, kabasamwin' e mpaika kavaikidi muna pelezo. O Pedro vo, Nzambi otumini o wanzio wizidi kumpaikisa muna pelezo; nwenda zingwil' akundi ame oma metuka vangama, e kuma kadi, kwenda kwame nkwenda. O Pedro wele swekama kwandi vana kafwete solokela kwa mfumu ambi ko.

A makesa una bamona vo, ke bekumona nga ko, o wonga ubabakidi batal' o luvambu lualala, vo i Pedro nkatu; batala mpe e yelo yabindama, balambi yindula kaka kana nkia mpaika kavaikidi muna pelezo. E lumbu una kiafwana, vava kiavaikiswa Pedro kwa wanzio, o mfumu una, kefuluta kaka, oku vo, Yau a makesa, mbula bavondwa. Ke mfumu ko yayina mu vangu, dina diyividi kaka, oyandi i dia zol' o vanga; mvwania yingi kekala yau, yo lulendo, kasaula kikilu Nzambi, y' alandi a Nzambi kumosi. Kabak' e fu kia kukembesa yandi beni. Oku se ntu, o Nzambi otumini o wanzio wandi, wiza kumvonda, e

mponda wamvondele, mimvidi miayenda kundi' e nsuni, yavana kafwa. O Nzambi watum' o wanzio wiza tumbul' o wantu ambi, yo sadis' o wantu bazolele Nzambi, ne i wau wavanga Pedro.

EKONO 48.

YOANI.

Lusengomono 1. 1-19; 4. 1-5; 22.

VANDWELO vasala, alongoki kumi ye zole, nga bavwa vondwa kwa wantu ambi. O Pedro vava kanunuva, o wantu ambi bele kunkoma van' ekuluzu, muna wau katonda yo zola Jizu. Owau nkutu mun' ezulu i kena yo Jizu, ovwete e mvwatu miampembe, e mpasi zandi mpe zavwidi; o Mfumu andi anzolwa Jizu wina kaka yandi, muna diadi i kemwenang' e kiese.

O Yoani wazinguluka kikilu, yavana kakala kikilu se nkosa. E mfumu ambi izidi kunkula, unsidi vana sanga, vana kati kwa mbu; kavw' owu katina. Wa se yuvula vo, Nga mpasi kamwenenge e? Ve! o Nzambi wekala yandi e ntangwa zawonso, o Yoani mpe kayindulang' aka o Se yo Mwan' andi Jizu. Kina kia Lumingo, o Yoani ozevo se banzanga Nzambi, owunikin' e ndinga kuna

nima ivovanga ne mpungi, ezu dingi kikilu. Ovilukidi, katala kana nani. Wa se nani kamona? I Mfumu Jizu katuka kun' ezulu, yo nkembo awonso; una kelezim' aka! O Yoani una kamwene, y' owu katelama, ngatu vova, kavwidi wo ko; ezakazaka dingi kamona, owulamene vana ntoto, ofwidi e kiambu.

O Jizu wele kunsimba muna koko, oku vo, Kumoni wonga ko, i mono yuyu, ona wekal' o moyo, kafwa, wina diaka mpe yo moyo. O Jizu, i mbangi kanata Yoani kun' ezulu, o wanzio wele ansongi e mbidi a lekwa yabiza. Kamon' e kunda kina kiafonga Nzambi, eyi i nkongolo yaziet' e kunda; ye kunda yakaka yafong' o wantu bavwete e mwatu miampembe, ye kolowa zawolo vana ntu miao. I mbangi bakatwidi zo vana ntu miao, basidi zo vana nsi, basimbidi o kembela Jizu. O Yoani, wanzio wingi kamona, wau ke utangakana, uzietele kak' e kunda, uyimbilang' e nkunga mia kembela Nzambi, wa Mfumu. Muna lekwa yawonso yamona Yoani kun' ezulu, ke mwekala ma kiviokele o wete wa Nzambi ko. Kun' ezulu kwau ke kukadi mini ngatu tiya, ngatu kwakala ngonde, ngatu ntangwa ye ntetembwa, o ntemo tu ulolo, e kuma kadi yandi Nzambi kibeni i ntemo.

O Yoani kalembi sivika mawonso ka-

mwene yo wa. Wele bulama muna malu ma wanzio wansongele yo; kansi vo dikwenda kwa wanzio, ovakwidi o nkalu, oku vo, Ke mono tu ofukamenanga ko, omono beni nkutu i selo kia Nzambi. O wanzio obantikidi o vova vo, o Jizu sa kez' ova nsi, keza fundis' e nza. Yandi osa ziul' evitu di' ezulu bakota, ana bekwikilanga muna yandi. Vo i awana bevovang' o luvunu, yo vang' o mambu mambi, kuna mbazi evitu bezikidilwa. Awan' awonso bazolele Jizu, edi bazolele kak' o Jizu kez' avutuki diaka.

Wa se iyuvwidi diambu wau e ntangi; we wina mpe y' etima dia mona Jizu e? E vuvu ngina kiau vo, vav' ofwa o mwand' aku wenda kwa Jizu, vava kekwiza kenda yaku kun' ezulu,

O Yoani kasonek' e lekwa yawonso ka-mona kun' ezulu; o mambu mawonso maso-nama kwa Yoani mena muna nkand' a Nzambi.

O Yoani vava kafwa, o mwand' andi wele kwa Nzambi, se wina kwandi vana ven' o Mfumu Jizu wau mun' ezulu. Kansi tu o Jizu vava kekwiza diaka, o Yoani mpe kwiza kekwiza yandi.

EKONO 49.

LUMBU KIA LUFUNDISU.

1 *Ates.* 4. 15-17. *Iuseng.* 20. 11-15.

OTOMENE wo zaya vo, o Jizu osinga kwiza diaka, kansi, vo i lumbu kekwiza, ke tuzeye kio ko, o wanzio nkutu ke bazeye kio ko, e lumbu, Nzambi kibeni kaka ozeye e lumbu. Muna lumbu kina, e mpungi a Nzambi itiantia, o Jizu kaza vova kw' awana bafwa vo, Nuvwa katuk' omo ziami, nwavaika. O mafwa mawonso mevaika muna ziami yau. Konso ana bakwikidi muna Mfumu Jizu besinga kala ne i wanzio; vozev' owanw' o moyo' muna lumbu kikwiz' o Mfumu, ozevo osinga kwenda wanana Yandi muna kayè. Oku kukwiziwa, o Jizu kaza fonga vana kunda kiansemi, o wantu awonso baza kio zinguluka; i mbangi keziul' o nkanda una wina vo, i kasonek' o mambu mawonso twavang' ova nsi.

O Nzambi wavwa mona mawonso tuvanga-nga, Yandi omwenanga muna tombe musungula vana vemona, yo bi weto mpe ozeye wo. Kaza tanga mawonso muna nkanda, vana vazietele o wanzio wau ekulu; kansi kufwila wauna ko, o Nzambi osa lolok' awana bavwa vuluzwa kwa Mfumu Jizu, oyu bakomenwa,

wakomwa van' ekuluzu, kafwa kakatul' o masumu mau. Konso muntu kaka wazola Jizu ye nsi andi a ntima yawonso, wasoneka zo kal' e nkumbu zau, muna nkanda win' ezina dia Nkand' a Moyo; o masumu mau malolokwa, kaza kubayambula bekala yandi, yamu mvu ya mvu. Ongeye ntangi mpe, ov' okwikila muna Mfumu Jizu, ozevo soneka kesonek' e nkumbu aku muna nkand' andi. Umvinga kavan' o Mwand' andi avelela, i mbangi ozola Jizu, wakeng' o vanga mana m' esumu.

O Nzambi, i wau wuwu kesinga vanga kuna kw' awana belembi kunzola. O Nzambi osinga kubakanga, kaza kubanengona kun' eyanga dia tiya; kuna betitila yo kwetes' o meno, yo dila, yo wuyana yakwele mvu.

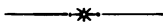
O Nzambi kaza sia mpe Nkadi ampemba vana kiau fulu kina, ye nkwiya miawonso. O Nkadi ampemba yandi i se dia bi, dianu vo, yo yandi yo wan' andi bangikwa bebangikwa yakwele mvu; ke besa mona kana finkudi balembeka nkutu elaka ko.

Wantu engi kuna bilungi besa kubanza, baza vova vo, Ekwe, ekwe, oyeto aya, kala vo tuwilang' alongi eto e, w' oyeto se ke tuwanga ko, kasi owu e ntangwa se isakidi, ke tulendi vwa diak' owu tukatuk' oku nsi yayi ya

lubangamu ko. Ekwe, o zow' owu e. O Nzambi ng' owang' e sambu yeto, kansi owau se twasala kaka mu dilu, yo lunzumbulu.

Oyeto nkutu ovo ke tuluka ko, ozevo, oyeto mpe o lubanzu lualu tukubanza lo. Mbula twatoma yindula kaka vo, o Nkadi ampemba, edi kesinsanga kaka, katukolamesa Nzambi; kansi mpe o Jizu okutukengesa muna bi, vo tukunsambilanga.

Vekala ye lumbu o Nzambi kesa yok' e nza yayi twina; dia mpasi kikilu diadi vava tusa mon' e nzo ye nti, ye nza mvimba iyuya yo tiya! didima kwayingi ye mbangazi isa kala. O wantu ambi ke besa vw' owu batina ko, nungunwa benungunwa van' eyanga dia tiya. E nza ke isinga lema yakwele mvu ko, kansi o Nzambi nz' akaka kevanga iviokele o wetewa yayi. O muntu, ovo mwan' a Nzambi, kesinga mona wonga ko, vava kikitim' e nza yawonso yo tiya, e kuma kadi o Jizu okunkankana. Kembela muna nzodi yo nkankani kanukankana.

EKONO 50.

MBANINU.

O MAMBU mawonso, ova memana, e nza yokwa iyokwa, isa yuya kikilu, ye ntangwa ye

ngonde ye ntetembwa ke zimoneka diaka ko, e lekwa yawonso ivempoka.

'Awonso bavwa vuluzwa kwa Mfumu Jizu bekala yandi yakwele mvu, o wete w' ezulu bemona wo, wa mvu ya mvu. Vo i nkala bekala, ke tulendi yo zaya ko, kadi oyeto ova twina tu yimpiatu, nkia nzaya tuzay' oma ma tumbemba-mbemba. Diadi kaka tuzeye, vo kun' ezulu ke kuna bi ko, ngatu mpukumuni, ngatu esumu, ngatu mpasi, ngatu ntantu, ngatu mpambani, yo fwa. Wete kaka. O wete umonanga Nzambi, i una tumona.

Tukembela Nzambi muna wau tulend' o si' e vuvu kia kwenda kala Yandi muna lumbu kikwiza; kieleka ke vena diambu disundidi diadi ko, edi diayindula vo, vana ndose a Nzambi i tusa luaka, yo luvuvamu luawonso tusa kala luau, Yandi kak' osa lo kutuvana. E ntangi nga wina ye vuvu kiaki e ?

O Jizu, yandi obokanga vo, Mono, Mono i Mfialwisi kuna kw' akwa mpasi muna ntimu ; Mono i Mvuluzi kuna kw' awana bevav' o vuluzwa ; Mono i Ntanini kuna kw' awana bevav' o taninwa ; Mono i Nsukudi kuna kwa wana bevav' o sukulw' e ntimu ; Mono i mvungudi kuna kw' awana bevav' o vungulwa ; Mono i Mwesi a mawete kuna kw' awana bevav' o mon' o mawete. Omama mawonso

mvanganga, kansi ke mu vutudi mvangilanga mo ko, muna ngovo kaka mvaninanga mo. Nukwikila kaka muna Mwana yo Se wantuma, ozevo nutambula kio, konso eki nulomba, musungul' o luvuluku.

Nani otelama kaza vutula kwa Mfumu Jizu vo, mono oyu, e Mfumu, umpuluza, ovo undoloka? E mvuluzi ame e vuvu kiame omo ngeye i nsidi kio; untanina muna bi wa nza yayi, bi wingi unzungidi, kin' oku ngyenda ko, umpuluza.

Ovo e tombe kia nza kikunkakila muna zola kwaku, umpungwila kio; ovo atantu ye nkani zame zikundakama, unsadisa yabazolanis' omu mono; ovo o Nkadi ampemba ozolele kampiangula, ngyenda kun' esambu diandi, kungyambula ko; ovo muna lekwa yawonso tumonang' ova nza, ikunsi' e nkankalakani muna kulanda, kuyambula yakankalakeswa ko; unsadisa. Ongeye ozeye o ntim' ame, ye ngindu zame ozeye zo, Ngeye omwenanga muna tombe, musungula vana vakiele, muna mambu mawonso nsidi mo omo moko maku, ngeye i vuvu kiame, kala yame yamu lumbu nkwiza mon' o nkembo aku a mvu ya mvu.

This book should be returned
to the Library on or before the last
date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.

Please return promptly.

